

Sprawozdanie specjalne

Przegląd wyników dotyczący zarządzania sprawami przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

(przedstawione na mocy art. 287 ust. 4 akapit drugi TFUE)

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Zespół odpowiedzialny za przegląd

Sprawozdania specjalne Trybunału przedstawiają wyniki kontroli dotyczących wybranych polityk i programów unijnych bądź kwestii związanych z zarządzaniem w wybranych obszarach budżetowych. Trybunał wybiera i opracowuje zadania kontrolne tak, aby miały one jak największe oddziaływanie, biorąc pod uwagę kryteria takie jak zagrożenia dla wykonania zadań lub zgodności, poziom dochodów lub wydatków w danym obszarze, nadchodzące zmiany oraz interes polityczny i społeczny.

Niniejszy przegląd wyników został przeprowadzony przez Izbę kontroli V, której przewodniczył Lazaros S. Lazarou, członek Trybunału, a która odpowiada za obszary wydatków dotyczące finansowania Unii i administracji. Przeglądem kierował Kevin Cardiff, członek Trybunału, a w działania zaangażowani byli: Gabriele Cipriani, główny doradca; Michael Bain, kierownik; Alberto Gasperoni, koordynator zadania i kierownik; Christophe Lesauvage, kierownik (kwestie prawne); João Nuno Coelho dos Santos, główny kontroler; Diana Voinea, kontroler oraz prawnicy: Birgit Schaefer, Ide Ni Riagain, Georgios-Marios Prantzios i Marine Mina.

Od lewej: Gabriele Cipriani, Michael Bain, Birgit Schaefer, Kevin Cardiff, Marine Mina, Alberto Gasperoni, Diana Voinea, João Nuno Coelho dos Santos, Christophe Lesauvage.

SPIS TREŚCI

	Punkt
Glosariusz	
Streszczenie	I-III
Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE)	1-10
Zakres przeglądu wyników i podejście kontrolne	11-21
Zakres i cel	11-14
Podejście i kryteria	15-21
Uwagi	22-89
Proces zarządzania sprawami i czas jego trwania	22-35
Wykorzystanie odpowiedzi udzielonych w kwestionariuszach	33-35
Wniesienie i wstępne rozpoznanie w sekretariatach (procedura pisemna)	36-40
Proces przydzielania spraw w Trybunale Sprawiedliwości i w Sądzie	41-45
Trybunał Sprawiedliwości	42-43
Sąd	44-45
Proces rozpatrywania spraw przez izby i sędziów sprawozdawców po ich przydzieleniu	46-50
Monitorowanie	51-60
Trybunał Sprawiedliwości	53-55
Sąd	56-60
Przejście ze statystyk sądowych na terminy dostosowane do potrzeb i wskaźniki wyników	61-72
Zmiany w sposobach pomiaru wyników działalności sądowej	63-69
Analiza złożoności spraw – możliwe podejście wspierające proces zarządzania	70-72
Wsparcie procesu zarządzania sprawami	73-85
Tłumaczenia pisemne	74-79

Systemy informatyczne	80-85
Praktyki językowe	86-89
Wnioski	90-97
Kwestie do rozważenia w kontekście dalszych ulepszeń	98

- Załącznik I – Próba spraw w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie dobrana na potrzeby przeglądu
- Załącznik II – Analiza czynników mających wpływ na czas rozpoznawania 60 spraw w TSUE objętych próbą
- Załącznik III – Lista kontrolna służąca do oceny stopnia osiągnięcia wskaźników zarządzania czasem opracowanych przez CEPEJ
- Załącznik IV – Analiza korelacji pomiędzy czynnikami powodującymi złożoność spraw a czasem rozpoznawania spraw zamkniętych w latach 2014–2015 w Trybunale Sprawiedliwości i w Sądzie
- Odpowiedzi Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

GLOSARIUSZ

ARGOS: system informatyczny, który w najbliższym czasie ma zostać wdrożony w obu organach sądowych i który ma na celu zapewnienie bardziej szczegółowych informacji o sprawach dzięki spersonalizowanym pulpitom dla sędziów, rzeczników generalnych i ich gabinetów.

Badania i dokumentacja: Dyrekcja Badań i Dokumentacji zapewnia obu organom sądowym informacje z zakresu prawa porównawczego i orzecznictwa.

Business Object i Business Intelligence: systemy informatyczne stosowane w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) do celów sprawozdawczości i sporządzania statystyk sądowych.

Członek składu orzekającego: jeden z sędziów wchodzących w skład izby, inny niż sędzia sprawozdawca.

E-Curia: aplikacja informatyczna TSUE dla pełnomocników oraz adwokatów i radców prawnych państw członkowskich oraz instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE. Umożliwia ona elektroniczną wymianę dokumentów procesowych z sekretariatami.

Europejska Komisja na rzecz Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ): organ dążący do poprawy efektywności i funkcjonowania organów wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich oraz wdrażania instrumentów opracowanych przez Radę Europy.

Izba: skład sędziów o zmiennej liczbie, którzy uczestniczą w naradach nad daną sprawą.

Komórka korektorów wyroków (fr. *Cellule des lecteurs d'arrêts*): grupa prawników pracujących dla prezesa Trybunału Sprawiedliwości i prezesa Sądu, którzy weryfikują harmonizację formalną i spójność projektów wyroków oraz, w niektórych przypadkach, postanowień.

Konferencja izby: Każda izba Sądu odbywa regularne posiedzenia, przede wszystkim w celu omówienia sprawozdań wstępnych przesłanych przez sędziego sprawozdawcę.

Litige: najważniejsza baza danych TSUE zawierająca informacje o poszczególnych sprawach.

Narady i ogłoszenie orzeczenia: sędziowie prowadzą naradę w oparciu o projekt wyroku sporządzony przez sędziego sprawozdawcę. Każdy sędzia ze składu może zaproponować zmiany. Orzeczenia są przyjmowane większością głosów, a zdania odrębne nie są podawane do wiadomości publicznej. Wyroki są podpisywane przez wszystkich sędziów, którzy uczestniczyli w naradach, a sentencję wraz z rozstrzygnięciem ogłasza się na posiedzeniu jawnym.

Odesłania prejudycjalne: Aby zapewnić skuteczne i jednolite stosowanie prawa Unii Europejskiej (UE) i zapobiec rozbieżnym wykładniom, krajowe organy sądowe mogą, a niekiedy wręcz muszą skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości i zwrócić się do niego o wyjaśnienie kwestii dotyczącej wykładni lub ważności prawa UE.

Odwołanie: Trybunał Sprawiedliwości może rozpatrywać odwołania, ograniczające się do kwestii prawnych, wobec wyroków i postanowień Sądu.

Oświadczenia kierownictwa: pisemne oświadczenie wydawane przez kierownictwo w celu potwierdzenia pewnych kwestii. Mimo że udziela się w nim informacji, samo w sobie nie stanowi ono odpowiedniego, wystarczającego dowodu kontroli w zakresie kwestii, do których się odnosi.

Pierwszy rzecznik generalny: pierwszy rzecznik generalny przyjmuje ogólną odpowiedzialność za monitorowanie postępów rzeczników generalnych w sporządzaniu opinii.

Pilny tryb prejudycjalny: tryb, który umożliwia Trybunałowi Sprawiedliwości rozpoznanie, w znacznie krótszym terminie, najpilniejszych kwestii dotyczących wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (np. współpracy policyjnej i współpracy sądowej w sprawach cywilnych).

Pisma procesowe: dokumenty, w których strony przedstawiają swoje argumenty Trybunałowi Sprawiedliwości i Sądowi (skarga / odpowiedź na skargę oraz, w stosownych przypadkach, replika i duplika). Dokumenty te muszą zostać przetłumaczone na język francuski.

Pisma procesowe: wszystkie dokumenty wymieniane między stronami i sekretariatem w toku postępowania (pisma, załączniki, korespondencja itp.).

Połączenie spraw: Sprawy tego samego rodzaju mające ten sam przedmiot mogą w każdej chwili zostać połączone ze względu na istniejący między nimi związek do łącznego rozpoznania w ramach postępowania pisemnego lub ustnego albo do wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie.

Postanowienie: Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości i Sąd uznają, że dysponują wystarczającymi informacjami, aby wydać orzeczenie na podstawie procedury pisemnej, lub jeżeli sprawa jest uznana za w sposób oczywisty niedopuszczalną lub bezzasadną, jeżeli nie ma potrzeby orzekania lub jeżeli skarga zostanie cofnięta, sprawa może zostać zamknięta w drodze postanowienia.

Postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom: postępowanie umożliwiające Trybunałowi Sprawiedliwości stwierdzenie, czy państwo członkowskie spełniło zobowiązania wynikające z przepisów unijnych.

Prawnik lingwista: tłumacz pisemny w Dyrekcji Generalnej Tłumaczeń posiadający kwalifikacje prawnicze.

Procedura pisemna: procedura zarządzana przez sekretariaty, która następuje po otrzymaniu sprawy oraz obejmuje przygotowanie i przetłumaczenie akt sprawy.

Pro-Curia: projekt zintegrowanego systemu informatycznego służącego do prowadzenia spraw w Sądzie, którego realizację wstrzymano w następstwie napotkanych trudności.

Referendarz (sekretarz prawny): Referendarze pracują pod nadzorem sędziów i rzeczników generalnych TSUE. Wspomagają oni członków w sporządzaniu sprawozdań na rozprawy, sprawozdań wstępnych, wyroków, postanowień lub opinii i ich motywów, a także udzielają wsparcia podczas rozpraw.

Regulamin postępowania: Trybunał Sprawiedliwości i Sąd opublikowały swoje regulaminy postępowania dotyczące poszczególnych etapów procedury rozpatrywania spraw.

Rozprawa (procedura ustna): Na procedurę ustną składa się przesłuchanie przez Trybunał i Sąd pełnomocników, doradców i adwokatów lub radców prawnych, jak również, w stosownym przypadku, świadków i biegłych.

Rzecznik generalny: W Trybunale Sprawiedliwości jest 11 rzeczników generalnych. Wspomagają oni Trybunał Sprawiedliwości i w stosownych przypadkach są odpowiedzialni za sporządzenie opinii prawnej w wybranym przez siebie języku.

Sekretariat: Oba organy sądowe tworzące Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) mają własne sekretariaty. Odpowiadają one za odbieranie i archiwizację wszystkich dokumentów procesowych oraz powiadamianie o nich. Sekretarz Trybunału Sprawiedliwości jest odpowiednikiem sekretarza generalnego instytucji.

Sędzia sprawozdawca: sędzia, któremu prezes przydziela sprawę. Jego główne zadanie polega na przedłożeniu zgromadzeniu ogólnemu Trybunału Sprawiedliwości lub konferencji izby w Sądzie sprawozdania wstępnego, obejmującego analizę aspektów prawnych sprawy i proponowane kroki proceduralne. Sędzia sprawozdawca przygotowuje także projekt wyroku.

Skarga o stwierdzenie nieważności: wniosek o stwierdzenie nieważności aktu przyjętego przez instytucję, organ lub agencję Unii.

Skład orzekający: Skład izby (liczba sędziów) uczestniczący w naradach nad daną sprawą.

Sprawozdanie na rozprawę: dokument sporządzany przez sędziego sprawozdawcę w Sądzie, stanowiący podsumowanie podnoszonych okoliczności, argumentów stron i, w stosownych przypadkach, dla interweniujących stron. Przed rozprawą jest przesyłany stronom i podawany do wiadomości publicznej.

Sprawozdanie wstępne: poufny dokument wewnętrzny sporządzany przez sędziego sprawozdawcę po zakończeniu procedury pisemnej. Obejmuje on analizę istotnych okoliczności faktycznych i prawnych podniesionych w sprawie oraz, w stosownych przypadkach, środki organizacji postępowania lub środki dowodowe. W dokumencie tym przedstawia się także propozycję składu orzekającego, który będzie rozpoznawał sprawę, a także określa, czy odbędzie się rozprawa i czy rzecznik generalny jest proszony o przedstawienie opinii.

Suivi des Affaires: stosowane w TSUE narzędzie komputerowe, które pozwala monitorować postępy w zarządzaniu zawisłymi sprawami.

System rotacyjny: W Sądzie sprawy są przydzielane kolejno jednej z dziewięciu izb, na podstawie czterech systemów rotacyjnych.

Tajemnica narady: W naradach TSUE uczestniczą sędziowie. Narady pozostają niejawne. Odbývają się zawsze w języku francuskim, bez tłumaczenia.

Tryb przyspieszony: tryb umożliwiający Trybunałowi szybkie prowadzenie postępowania w szczególnie pilnych sprawach poprzez skrócenie terminów i nadanie priorytetu tym sprawom. Stosowanie tego trybu przewidziano także dla odesłań prejudycjalnych.

Wakacje sądowe: Sesja TSUE ma charakter ciągły, ale Trybunał wyznacza okresy wakacji sądowych, podczas których zazwyczaj nie odbywają się rozprawy i narady. Oba organy sądowe oraz ich wydziały nadal prowadzą jednak prace w tych okresach, podczas których w wyjątkowych przypadkach mogą odbywać się rozprawy i narady.

Wielka Izba: skład (piętnastu sędziów), w którym Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd może zasiadać w przypadkach uzasadnionych stopniem złożoności prawnej lub wagą sprawy bądź szczególnymi okolicznościami.

Wniosek o interwencję: Interwencja to wniosek instytucji bądź osoby fizycznej lub prawnej o przyłączenie się do sprawy wniesionej przez osobę trzecią.

Wyrok: Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości i Sądu są dokonywane na podstawie projektu wyroku sporządzonego przez sędziego sprawozdawcę. Wyroki te są ogłaszane publicznie.

Zawieszenie postępowania: Postępowanie może zostać zawieszone, jeśli w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie w toku są sprawy mające ten sam przedmiot, podnoszące tę samą kwestię lub dotyczące ważności tego samego aktu. Zawieszenie postępowania może także nastąpić w innych szczególnych przypadkach przewidzianych w regulaminie postępowania.

Zgromadzenie ogólne: cotygodniowe posiedzenie, w którym uczestniczy prezes Trybunału Sprawiedliwości, sędziowie, rzecznicy generalni i sekretarz. Zgromadzenie decyduje o składzie orzekającym dla poszczególnych spraw oraz o tym, czy konieczna jest opinia rzecznika generalnego.

STRESZCZENIE

I. Koncepcja przeprowadzonego przez Trybunał przeglądu dotyczącego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) zakładała ocenę procesu zarządzania sprawami przez Trybunał, w szczególności tego, czy obowiązujące procedury sprzyjały efektywnemu rozpatrywaniu wniesionych spraw i czy można ulepszyć terminowość ich rozstrzygania. Trybunał zbadał także narzędzia w zakresie oceny i rozliczalności obowiązujące w TSUE.

II. W ostatnich latach TSUE podjął istotne działania natury organizacyjnej i proceduralnej mające na celu zwiększenie efektywności rozpatrywania spraw i poprawę sprawozdawczości w tym zakresie. Do większego nacisku na terminowość przyczyniło się zwłaszcza wprowadzenie terminów instrukcyjnych ukończenia najważniejszych etapów w cyklu życia sprawy oraz stopniowe udoskonalanie narzędzi i raportów w zakresie monitorowania. Do końca 2016 r. osiągnięto postępy, jeśli chodzi o zmniejszenie znacznej liczby zaległych spraw przed Sądem. Zaległości te powstały przed jego reformą, w ramach której liczba sędziów i ich gabinetów ma zostać podwojona, a której oddziaływania nie dało się jeszcze odczuć.

III. W wyniku przeglądu stwierdzono, że w TSUE istnieje pole do jeszcze większej poprawy rezultatów. W tym celu należy rozważyć krok w kierunku bardziej aktywnego zarządzania poszczególnymi sprawami, stosować terminy dostosowane do potrzeb oraz monitorować faktyczne wykorzystanie zasobów ludzkich. Prowadzony na tej podstawie pomiar osiągniętych wyników – zamiast stosowania terminów instrukcyjnych, które muszą być przestrzegane w ujęciu średnim – zapewniłby kierownictwu informacje zarówno o kwestiach problematycznych, jak i elementach dobrej praktyki. Podejście to dostarczyłoby także informacji zarządczych, które mogłyby usprawnić proces podejmowania decyzji mających na celu uzyskanie dalszego przyrostu efektywności. Informacje te mogłyby także przyczynić się do udoskonalenia sprawozdawczości na temat wyników i zwiększenia rozliczalności, ponieważ pozwoliłby pogłębić wiedzę na temat właściwego funkcjonowania Trybunału i wykorzystywaniu dostępnych zasobów.

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ (TSUE)

1. TSUE jest organem sądowym Unii Europejskiej (UE). Ma za zadanie czuwać nad przestrzeganiem prawa unijnego, nadzorując wykładnię i jednolite stosowanie Traktatów¹.
2. TSUE obejmuje dwa organy sądowe – Trybunał Sprawiedliwości i Sąd. W skład Trybunału Sprawiedliwości wchodzi 28 sędziów, wspomaganych przez 11 *rzeczników generalnych*². Obecnie w Sądzie zasiada 45 sędziów; do 2019 r. liczba ta ma wzrosnąć do 56. Sędziowie i rzecznicy generalni są mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy państw członkowskich na okres sześciu lat, który może zostać przedłużony. Sędziów i rzeczników generalnych wspomaga 386 pracowników gabinetów. Łączna liczba członków personelu wynosi 2 168³. Zarówno Trybunał Sprawiedliwości, jak i Sąd mają własne *sekretariaty*. Służby lingwistyczne, służby ds. technologii informacyjnej i inne służby są z kolei wspólne dla obu organów sądowych. W 2017 r. całkowity koszt TSUE dla budżetu UE wyniósł ok. 400 mln euro.
3. Rodzaje postępowań przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem są różne (zob. **ramka 1**).

Ramka 1 – Rodzaje postępowań przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem

Trybunał Sprawiedliwości rozpatruje przede wszystkim *odesłania prejudycjalne* sądów krajowych dotyczące wykładni prawa unijnego lub ważności aktu przyjętego przez instytucję, organ lub agencję Unii; *odwołania* od orzeczeń Sądu; pewne *skargi* bezpośrednie dotyczące zaniechania lub żądania *stwierdzenia nieważności* pewnych aktów unijnych; *skargi* skierowane przez Komisję lub państwo członkowskie w sprawie *uchybień zobowiązaniom* państwa członkowskiego wynikającym z prawa unijnego, a także wnioski o opinię na temat zgodności umowy, którą UE zamierza zawrzeć

¹ Art. 19 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

² Rzecznicy generalni są mianowani na podstawie art. 252 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i mają za zadanie przedstawiać w formie pisemnej uzasadnione (niewiążące) opinie w przydzielonych im sprawach.

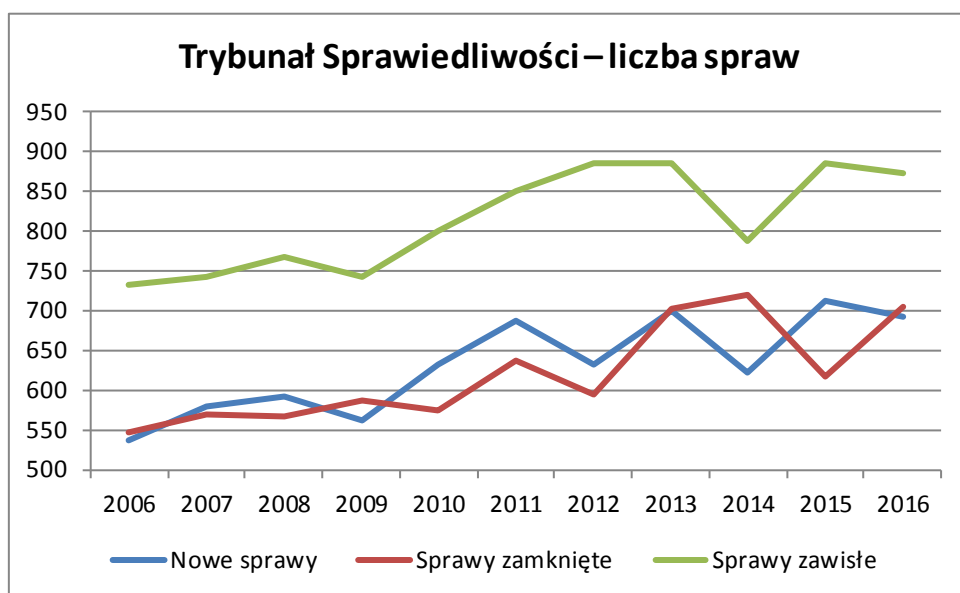
³ Roczne sprawozdanie z działalności TSUE za rok 2016, załącznik 1.

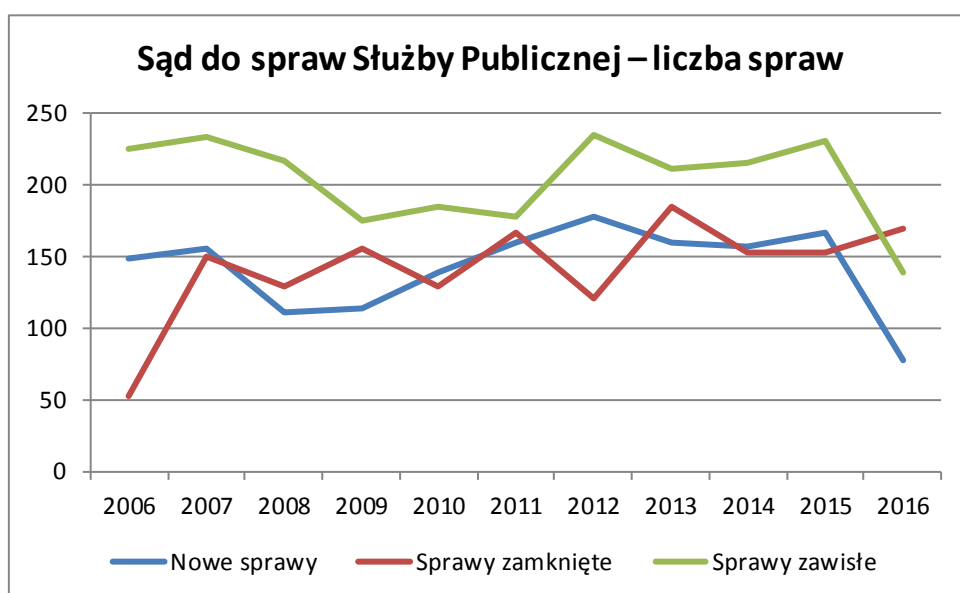
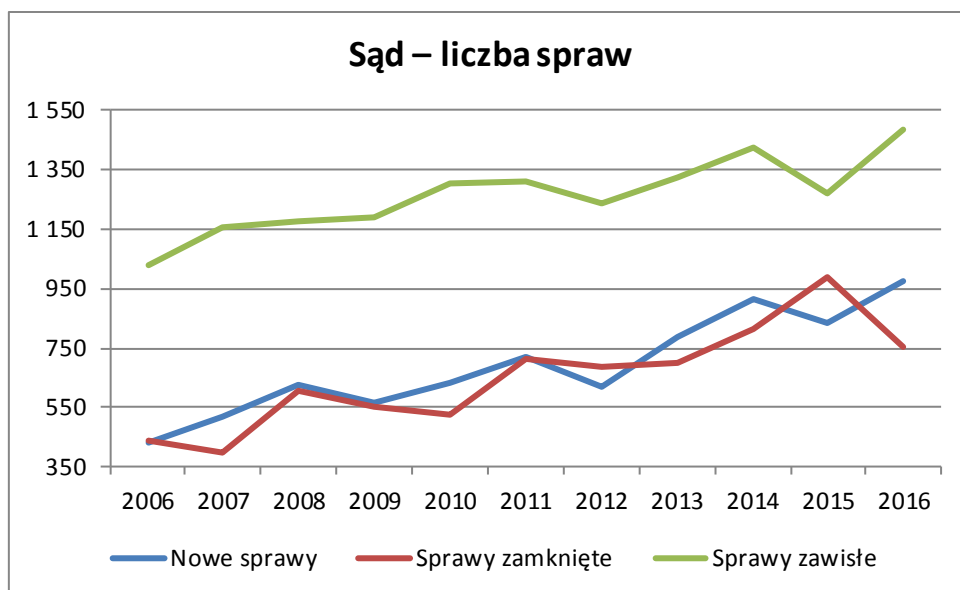
z państwem spoza UE lub organizacją międzynarodową, z postanowieniami traktatów. Od orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości nie przysługuje odwołanie.

Sąd rozpatruje sprawy wnoszone przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa przeciwko aktom unijnym, które są do nich skierowane lub bezpośrednio i indywidualnie ich dotyczą, skargi z żądaniem odszkodowania za szkody spowodowane przez instytucje i organy UE, a także niektóre skargi wnoszone przez państwa członkowskie. Sprawy rozpatrywane przez Sąd mają głównie charakter gospodarczy i dotyczą konkurencji, pomocy państwa, środków ochrony handlowej i własności intelektualnej. Obejmują także takie zagadnienia jak rolnictwo, dostęp do dokumentów, zamówienia publiczne i środki ograniczające. Po rozwiązaniu z dniem 31 sierpnia 2016 r. Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej Sąd jest obecnie również właściwy do rozpatrywania, w pierwszej instancji, sporów między UE a jej pracownikami.

4. Trybunał Sprawiedliwości i Sąd muszą rozpatrywać wszystkie sprawy kierowane do nich przez sądy krajowe, państwa członkowskie, instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii oraz osoby fizyczne i prawne. Jest to czynnik pozostający poza ich kontrolą. W latach 2006–2016 każdego roku do TSUE wnoszono średnio ok. 1 500 spraw. Ogólna liczba spraw pozostających do rozpatrzenia (stan spraw zawisłych) wzrosła o ok. 20% (zob. **wykres 1**).

Wykres 1 – Kształtowanie się działalności sądowej w latach 2006–2016

Uwaga: Od 1 września 2016 r. właściwość Sądu do spraw Służby Publicznej przeniesiono na Sąd.

Źródło: Dane opublikowane w sprawozdaniach rocznych TSUE.

5. Sprawy mogą być wnoszone przed oba organy sądowe w jednym z 24 języków urzędowych UE. Sędziowie prowadzą narady w języku francuskim.

6. TSUE musi zapewniać orzecznictwo najwyższej jakości w rozsądnych terminach⁴, a jako instytucja unijna jest także zobowiązany do zapewnienia, aby środki publiczne, które ma do dyspozycji, były wykorzystywane możliwie najbardziej skutecznie i wydajnie oraz zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami⁵.

7. Jakość i szybkość rozstrzygnięć TSUE może mieć istotne konsekwencje dla osób fizycznych, prawnych, państw członkowskich oraz UE jako całości. Wszelkie przypadki braku rozstrzygnięcia w rozsądnym terminie mogą spowodować znaczne koszty dla stron, a także bezpośrednie koszty dla budżetu UE spowodowane odszkodowaniami⁶ wynikającymi z przewlekłości postępowania⁷. Sprawy kierowane do TSUE są stosunkowo często konsekwencją postępowań wszczynanych w państwach członkowskich. W sprawach tych, które są szczególnie istotne w przypadku Trybunału Sprawiedliwości, zamknięcie sprawy

⁴ Jednym z praw podstawowych przysługujących unijnym obywatelom i firmom jest rozpatrzenie sprawy w rozsądnym terminie, co jest także warunkiem uzyskania skutecznego środka prawnego. Zob. art. 41 ust. 1 (prawo do dobrej administracji) oraz art. 47 akapit pierwszy i drugi (prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu) Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

⁵ Art. 30 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

⁶ Wysokość tych odszkodowań jest zróżnicowana. W 2017 r. budżet przeznaczony na pokrycie tych kosztów wynosi ok. 850 000 euro.

⁷ W tym kontekście zob. sprawa C-385/07 P *Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland* przeciwko Komisji, sprawa C-40/12 P *Gascogne Sack Deutschland* przeciwko Komisji i sprawa C-58/12 P *Gascogne* przeciwko Komisji, w której Trybunał Sprawiedliwości uznał, że Sąd (do grudnia 2009 r. funkcjonujący pod nazwą Sąd Pierwszej Instancji) przekroczył rozsądny termin, w którym podmiot prawa ma prawo oczekiwać wydania orzeczenia. W związku z powyższym TSUE zaznaczył, że skarżący mogą wnieść skargę z żądaniem naprawienia ewentualnej szkody, która mogła być spowodowana przewlekłością postępowania przed Sądem. Pierwszą rozstrzyganą sprawą dotyczącą tej kwestii była sprawa T-577/14 *Gascogne Sack Deutschland i Gascogne* przeciwko Unii Europejskiej. W wyroku z dnia 10 stycznia 2017 r. Sąd zasądził wypłacenie przez UE skarżącym ponad 50 000 euro zadośćuczynienia za szkodę majątkową i niemajątkową spowodowaną przewlekłością postępowania. Oba te orzeczenia są obecnie przedmiotem odwołań. Inne sprawy, w których przedsiębiorstwa dochodziły zadośćuczynienia za przewlekłość postępowania, zostały rozstrzygnięte w lutym 2017 r. (sprawy T-479/14 *Kendrion* przeciwko Unii Europejskiej i T-725/14 *Aalberts Industries* przeciwko Unii Europejskiej), w czerwcu 2017 r. (case T-673/15 *Guardian Europe* przeciwko Unii Europejskiej) lub są nadal zawisłe.

w terminie może odegrać ważną rolę w umożliwieniu systemom sądowniczym państw członkowskich zapewnienia obywatelom i przedsiębiorstwom skutecznego środka prawnego także na poziomie krajowym.

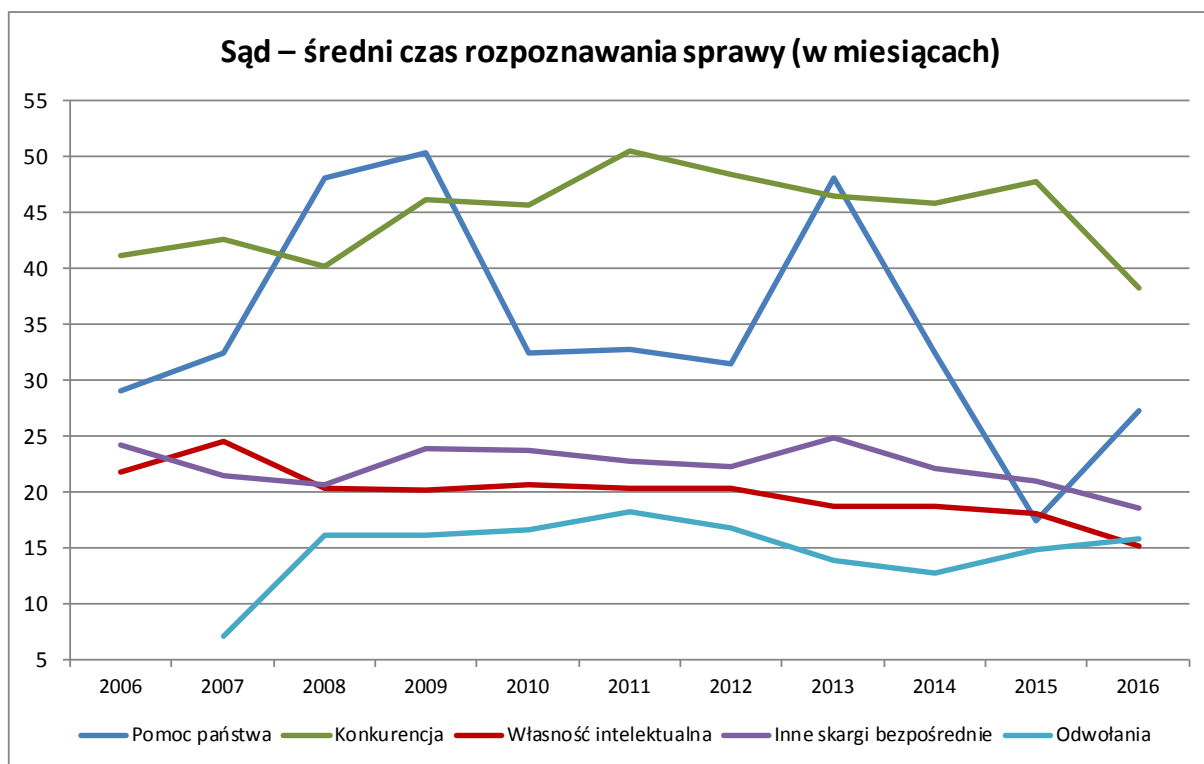
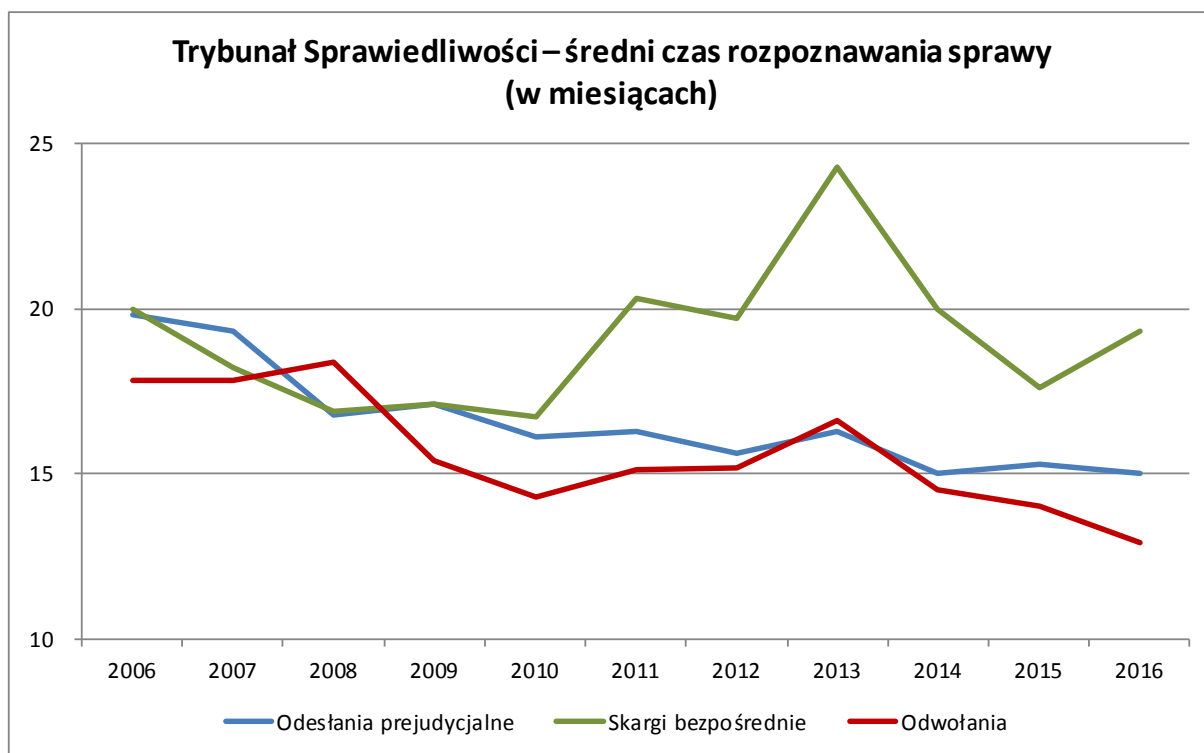
8. Na przestrzeni czasu TSUE przywiązuje coraz większą wagę do efektywności działania. W szczególności zajął się kwestią zaległych spraw (zwłaszcza w Sądzie, zob. **pkt 59**). W tym zakresie TSUE podjął szereg działań organizacyjnych i proceduralnych mających na celu zwiększenie efektywności, takich jak:

- dostosowanie *regulaminów postępowania* zarówno Trybunału Sprawiedliwości, jak i Sądu, aby przyspieszyć rozpatrywanie spraw,
- monitorowanie postępów poszczególnych spraw względem wewnętrznych terminów instrukcyjnych dla najważniejszych etapów procedur sądowych,
- digitalizacja procesów przepływu pism procesowych,
- zwiększenie rozliczalności⁸.

9. Działania te przyczyniły się do skrócenia średniego czasu, jaki zajmuje przyjęcie orzeczenia sądowego w obu organach sądowych. Dla przykładu w 2016 r. średni czas trwania postępowania wynosił 14,7 miesiąca w Trybunale Sprawiedliwości i 18,7 miesiąca w Sądzie, co oznacza, że w porównaniu z 2015 r. skrócił się on odpowiednio o 0,9 i 1,9 miesiąca. Jest jednak zbyt wcześnie, aby można było potwierdzić trend spadkowy dla poszczególnych rodzajów postępowań (zob. **wykres 2**).

⁸ TSUE publikuje statystyki i analizę wyników działalności sądowej. Jednym z najważniejszych wskaźników publikowanych co roku przez TSUE jest średni czas trwania postępowania, czyli czas, jaki upływa od dnia złożenia sprawy w sekretariacie do dnia wydania prawomocnego orzeczenia, jak również stosunek liczby spraw zamkniętych do liczby spraw wpływających. TSUE publikuje także szczegółowe dane dotyczące działalności sądowej, zwłaszcza rodzaju i przedmiotu postępowań, a także liczby spraw nowych, zakończonych i będących w toku.

Wykres 2 – Średni czas rozpoznawania spraw zamkniętych w latach 2006–2016 w Trybunale Sprawiedliwości i w Sądzie (w miesiącach)

Źródło: Dane opublikowane w sprawozdaniach rocznych TSUE.

10. W 2015 r. UE podjęła decyzję o reformie struktury sądowniczej TSUE, zakładającą w szczególności podwojenie liczby sędziów Sądu do 2019 r. oraz włączenie prac Sądu do spraw Służby Publicznej do kompetencji Sądu od 1 września 2016 r.⁹ Miało to służyć ograniczeniu zaległości dotyczących zawisłych spraw¹⁰, wywrzeć pozytywny wpływ na jakość wyroków oraz zwiększyć elastyczność i szybkość poprzez przydzielanie sędziów do izb zależnie od liczby postępowań w poszczególnych dziedzinach¹¹. Prawodawca oszacował dodatkowy koszt finansowy netto reformy po jej pełnym wdrożeniu na 13,5 mln euro rocznie¹², czyli ok. 3,4% łącznego budżetu TSUE.

ZAKRES PRZEGLĄDU WYNIKÓW I PODEJŚCIE KONTROLNE

Zakres i cel

11. Celem przeglądu było dokonanie oceny tego, czy procedury zarządzania sprawami stosowane przez TSUE skutkowały wydajnym rozpatrywaniem spraw i czy sprawy były rozstrzygane terminowo. W zakres przeglądu nie weszły zagadnienia jakości orzeczeń sądowych i trwającej reformy Sądu¹³. Trybunał za cel postawił sobie również zbadanie

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2015/2422 z dnia 16 grudnia 2015 r. zmieniające Protokół nr 3 w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Dz.U. L 341 z 24.12.2015, s. 14).

¹⁰ Rada zauważyła, że Sąd wydaje wyrok średnio po dwóch latach. Jest to dwukrotnie dłużej niż okres ogólnie uznawany za dopuszczalny (Rada Unii Europejskiej, komunikat prasowy nr 497/15 z 23.6.2015). Zob. też motywy rozporządzenia (UE, Euratom) 2015/2422, w szczególności motyw 2: „Wydłużenie czasu trwania postępowań jest obecnie trudne do zaakceptowania dla stron postępowań, w szczególności w świetle wymogów ustanowionych w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

¹¹ Rada Unii Europejskiej, dokument 16576/14 z 8.12.2014, pkt 10, i komunikat prasowy nr 497/15 z 23.6.2015. COM(2016) 81 final z 22.2.2016, pkt 10.

¹² Dokumenty Rady nr 16576/14 z 8.12.2014, pkt 5 i nr 9375/1/15 REV 1 ADD 1 z 24.6.2015, pkt 15.

¹³ Do dnia 26 grudnia 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości musi sporządzić sprawozdanie z funkcjonowania Sądu dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, obejmujące efektywność funkcjonowania Sądu, potrzebę i efektywność zwiększenia liczby sędziów do 56, wykorzystanie i efektywność zasobów oraz tworzenie kolejnych sądów wyspecjalizowanych lub inne zmiany strukturalne (zob. art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2015/2422).

narzędzi w zakresie oceny i rozliczalności obowiązujących w TSUE. Co więcej, kontrolę przeprowadzono w odpowiedzi na zainteresowanie tymi kwestiami wyrażone przez Parlament Europejski.

12. Trybunał zbadał próbę zamkniętych spraw (zob. **pkt 17–19**) oraz rolę i działania poszczególnych podmiotów uczestniczących w cyklu zarządzania sprawą. W tym celu zwrócił się o dostęp do wszystkich akt spraw i zamierzał uzupełnić ten przegląd dokumentacji wywiadami z pracownikami zajmującymi się zarządzaniem sprawami, w tym sekretarzami prawnymi, zwanymi dalej *referendarzami* (zob. **pkt 23**).

13. TSUE uznał, że ze względu na wynikający z Traktatu obowiązek zachowania *tajemnicy narady*¹⁴ dostęp do pewnych dokumentów (takich jak pisma wewnętrzne i notatki wymieniane między sekretariatem a sędziami / rzecznikami generalnymi lub między sędziami / rzecznikami generalnymi, a także niektóre części *sprawozdań wstępnych* sędziego) powinien być zarezerwowany wyłącznie dla sędziów, rzeczników generalnych i wybranych pracowników TSUE i nie może zostać udzielony Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu. Trybunał nie mógł zatem dokonać niezależnej oceny oddziaływania poszczególnych czynników, takich jak złożoność sprawy i dostępność zasobów, na etapy procesu zarządzania sprawami, których dotyczyły te dokumenty.

14. Aby zminimalizować skutki tego ograniczenia, niniejszy przegląd oparto nie na dowodach bezpośrednich, ale na informacjach uzyskanych z *oświadczeń kierownictwa*¹⁵ TSUE. W szczególności w odniesieniu do próby spraw wykorzystano kwestionariusze, aby uzyskać informacje o zarządzaniu sprawami od pracowników odpowiedzialnych za te procedury. Kwestionariusze te dotyczyły najistotniejszych czynników mających wpływ na długość rozpatrywania sprawy, które określono we współpracy z sekretariatami i gabinetami

¹⁴ Art. 35 statutu TSUE.

¹⁵ Międzynarodowy Standard Najwyższych Organów Kontroli (ISSAI) nr 1580 i Międzynarodowy Standard Rewizji Finansowej (MSRF) nr 580, „Oświadczenia pisemne”, pkt 4 stanowią, że „Oświadczenia pisemne pozwalają uzyskać niezbędne dowody kontroli, jednak same w sobie nie stanowią wystarczających odpowiednich dowodów kontroli w odniesieniu do kwestii, których dotyczą”.

prezesów Trybunału Sprawiedliwości i Sądu¹⁶. Kontrolerzy Trybunału przeprowadzili także wywiady z szeregiem sędziów i rzeczników generalnych.

Podejście i kryteria

15. Trybunał zbadał zarządzanie sprawami w obu organach sądowych, korzystając z wytycznych dotyczących efektywności i zarządzania czasem opracowanych przez *Europejską Komisję na rzecz Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ)*, która działa w obszarze praw człowieka i praworządności w ramach Rady Europy¹⁷.

16. Przeanalizowano czas trwania najważniejszych etapów w ok. 2 800 sprawach zakończonych przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd w latach 2014–2015. Było to ok. 90% wszystkich spraw zakończonych w tym okresie. Analizie poddano także korelację czynników, które zdaniem Trybunału przyczyniają się do złożoności spraw i długości procedur sądowych.

17. Aby ocenić efektywność zarządzania sprawami w indywidualnych przypadkach, Trybunał próbował określić czynniki, które oddziałują pozytywnie lub negatywnie na procesy zarządzania sprawami i na długość procedur. W tym celu dobrał próbę spraw (po 30 dla Trybunału Sprawiedliwości i Sądu) zamkniętych w latach 2014–2015.

18. Próbę dobrano z uwzględnieniem różnych cech populacji¹⁸. Sprawy rozpoznawane najdłużej¹⁹ i najkrócej zostały wykluczone. Do próby włączono głównie sprawy, których czas rozpoznawania nieco przekraczał średnią, a także – aby zidentyfikować ewentualne dobre praktyki – szereg spraw, które rozpatrywano krótko (zob. *załącznik I*). Oznacza to, że nie była to reprezentatywna próba dobrana losowo, ale próba ukierunkowana na konkretne kwestie.

¹⁶ Część kwestionariusza dotyczącą procedury pisemnej wypełnił personel sekretariatu, a na pytania dotyczące kolejnych etapów odpowiedzieli sędziowie / rzecznicy generalni, którym podlegała sprawa, lub ich referendarze.

¹⁷ http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

¹⁸ Obejmowała ona proporcjonalną liczbę spraw zamkniętych wyrokami i postanowieniami dla poszczególnych rodzajów spraw rozpatrywanych zarówno przez Trybunał Sprawiedliwości, jak i Sąd. Kolejnym kryterium był wymóg, aby sędzia lub rzecznik generalny nadal zasiadał w TSUE. Próba obejmowała także sprawy przydzielone kilku izbom.

¹⁹ Sprawy, których czas rozpoznawania przekraczał dwukrotność średniej, wykluczono z populacji, aby skoncentrować się na sprawach najbardziej typowych.

19. Trybunał przeanalizował 60 spraw przez ich cały cykl życia (zob. **wykres 3**). Czas poświęcony na poszczególne etapy postępowania porównano ze standardowymi terminami instrukcyjnymi TSUE i ze średnim czasem rozpoznawania spraw²⁰. W odniesieniu do etapów od wniesienia sprawy do zakończenia *procedury pisemnej* kontrolerzy Trybunału przeanalizowali procedury wewnętrzne, dokumenty sekretariatu dotyczące wybranych spraw oraz kwestionariusze wypełnione przez sekretariat, a także przeprowadzili wywiady z właściwymi członkami personelu tych służb. W odniesieniu do etapów mających miejsce po procedurze pisemnej kontrolerzy Trybunału zbadali udostępnione im dokumenty, z zastrzeżeniem ograniczenia opisanego w **pkt 13**, oraz kwestionariusze wypełnione przez sędziów / rzeczników generalnych lub ich referendarzy. Kontrolerzy przeanalizowali także informacje zawarte w wyrokach i *postanowieniach* oraz odbyli szereg spotkań z personelem gabinetów obu prezesów, aby uzyskać objaśnienia i opisy procedur w ramach systemów²¹.

20. W odniesieniu do służb wspierających procedurę sądową (tłumaczenia, IT, *badania i dokumentacja*) kontrolerzy przeanalizowali stosowane systemy i przeprowadzili wywiady z odpowiednimi członkami personelu. W przypadku służb tłumaczeniowych zbadano w szczególności procedury wyznaczania terminów, planowania i sprawozdawczości na temat wyników. Zweryfikowano także postępy w stosowaniu kluczowych międzyinstytucjonalnych wskaźników działalności i wykonania (ang. Key Inter-institutional Activity and Performance Indicators –KIAPI). Jeśli chodzi o IT, przeanalizowano ogólną architekturę systemów zarządzania sprawami i planowanie strategiczne na lata 2016–2020.

21. Zbadano także, czy TSUE ocenił kwestię ewentualnego przyrostu efektywności w związku ze zmianą praktyk językowych.

²⁰ Należy zauważyć, że w przypadku formalnego zawieszenia sprawy (sześć spraw w próbie, wszystkie przed Sądem) czas trwania formalnego zawieszenia nie jest brany pod uwagę w obliczeniach TSUE dotyczących czasu rozpoznawania spraw, dlatego też został wyłączony z analizy Trybunału.

²¹ Jak wskazano w pkt 14, w ramach uzupełnienia tych prac przeprowadzono szereg wywiadów z sędziami Trybunału Sprawiedliwości i Sądu oraz rzecznikami generalnymi Trybunału Sprawiedliwości.

UWAGI

Proces zarządzania sprawami i czas jego trwania

22. Jak pokazano na **wykresie 3**, zarówno w Trybunale Sprawiedliwości, jak i w Sądzie sprawy wpływają do sekretariatów, które zajmują się ich wstępnym rozpoznaniem. Przebieg pierwszej części postępowania (procedura pisemna) opisano szczegółowo w regulaminach postępowania Trybunału Sprawiedliwości i Sądu, gdzie określono w szczególności dokumenty i obowiązujące terminy. Sprawy są przydzielane przez prezesów obu organów sądowych izbom lub sędziom sprawozdawcom, a w przypadku Trybunału Sprawiedliwości *pierwszy rzecznik generalny* przydziela sprawę rzecznikowi generalnemu.

23. Sędziowie i rzecznicy generalni pracują nad sprawami przydzielonymi im bezpośrednio, ale także analizują inne sprawy na poziomie izby Trybunału, do której należą, lub na poziomie całego Trybunału. Sędziowie mogą odpowiadać za sprawy, w których odgrywają rolę *sędziego sprawozdawcy, członka składu orzekającego* lub, w stosownych przypadkach, prezesa izby. W wykonywaniu obowiązków wspomaga ich personel gabinetu – referendarze i asystenci. W skład gabinetu sędziego wchodzi trzech, a w skład gabinetu rzecznika generalnego czterech referendarzy. Referendarze udzielają sędziom i rzecznikom generalnym kluczowego wsparcia w sprawach, za które są oni odpowiedzialni, a także pomagają w przygotowywaniu *zgromadzeń ogólnych i konferencji izb* oraz przeprowadzają analizę innych spraw rozpatrywanych w izbie, do której przypisany jest sędzia. Jakość i dostępność tych zasobów oraz zarządzanie nimi są zatem czynnikami odgrywającymi ważną rolę w zapewnianiu efektywnego zarządzania sprawami.

24. Zazwyczaj do każdej sprawy przydzielany jest jeden referendarz, który zajmuje się nią przez cały cykl życia, co obejmuje pomoc przy sporządzaniu sprawozdań wstępnych, opinii i orzeczeń sądowych. Sprawia to, że przerwy w dyspozycyjności referendarza mogą odbić się negatywnie na sprawnym rozpatrywaniu spraw.

25. Po przydzieleniu sprawy i zakończeniu procedury pisemnej sporządzane jest sprawozdanie wstępne²², które jest następnie przedstawiane przez sędziego sprawozdawcę (w Sądzie uzupełnia je *sprawozdanie na rozprawę*). Sprawozdanie wstępne jest omawiane na zgromadzeniu ogólnym Trybunału Sprawiedliwości lub na konferencji izby Sądu. Kolejne etapy w cyklu życia sprawy to *rozprawa*²³ (która może zostać pominięta pod pewnymi warunkami²⁴) i, w przypadku wielu spraw przed Trybunałem Sprawiedliwości²⁵, wydanie opinii rzecznika generalnego.

26. Zamknięcie postępowania obejmuje *narady i ogłoszenie orzeczenia*²⁶. Projekty wyroków i, w niektórych przypadkach, projekty postanowień są następnie redagowane przez zespół odpowiedzialny za zapewnienie jakości i spójności redakcji z uwzględnieniem praktyki i precedensu (zwany dalej *komórką korektorów wyroków*). Następnie, zależnie od kryteriów określonych przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd, może zostać opublikowany w zbiorze orzeczeń online (fr. Recueil numérique de la jurisprudence)²⁷.

²² Sprawozdanie wstępne jest zazwyczaj sporządzane po przetłumaczeniu większości dokumentów procesowych na francuski, w którym to języku odbywają się wszystkie narady TSUE. Z reguły ostateczne pismo procesowe zostaje przetłumaczone w ciągu dwóch miesięcy od zakończenia procedury pisemnej.

²³ Tłumaczenie ustne jest zapewniane z uwzględnieniem języków, którymi strony mają prawo posługiwać się podczas rozprawy, języka roboczego TSUE oraz ewentualnych wniosków sędziów i rzeczników generalnych.

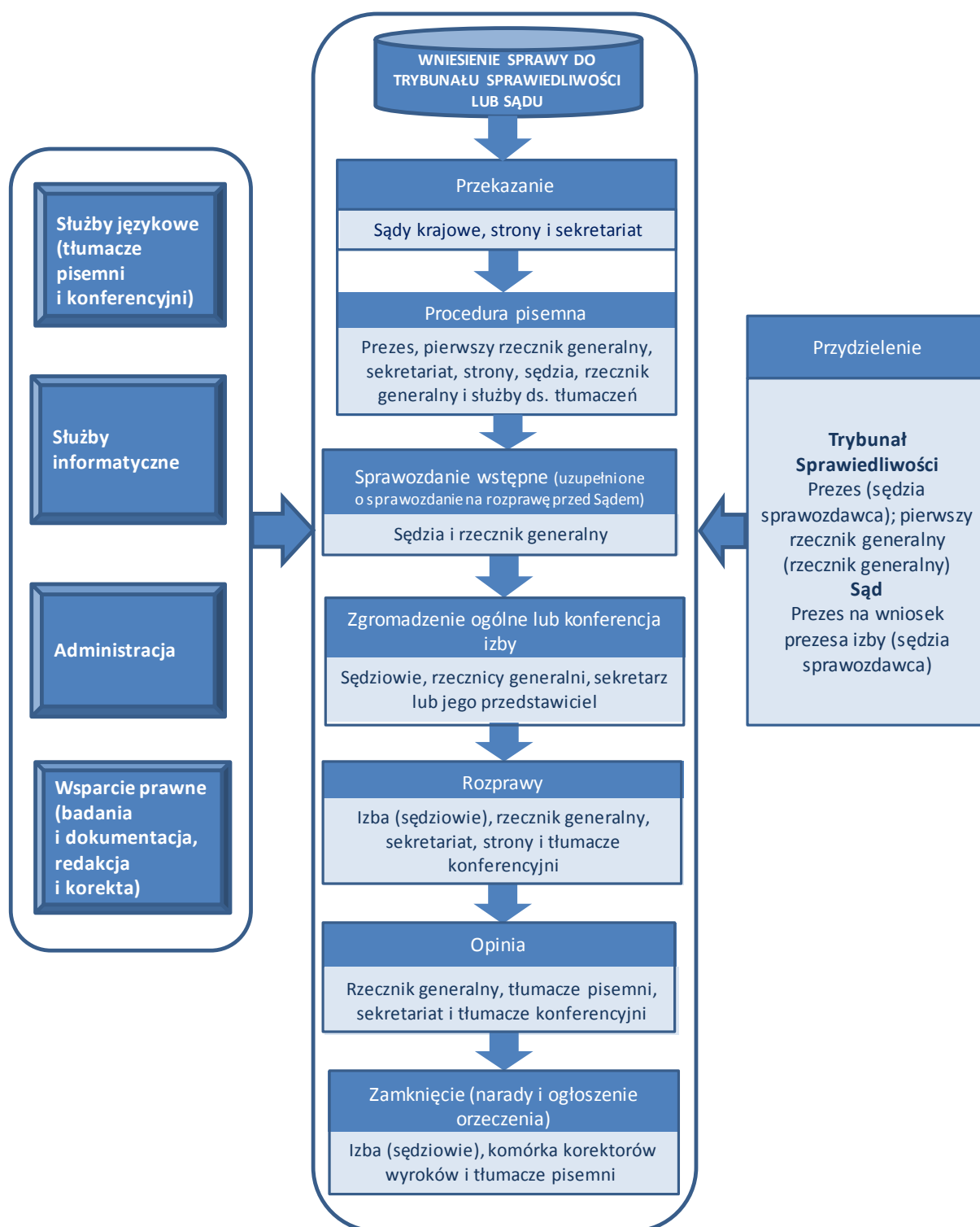
²⁴ W szczególności gdy Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd stwierdzi, że posiada wystarczające informacje w celu wydania orzeczenia na podstawie procedury pisemnej (zob. art. 76 ust. 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości i art. 135a poprzedniego regulaminu postępowania przed Sądem).

²⁵ Jeżeli w sprawie nie podniesiono nowych kwestii prawnych, Trybunał Sprawiedliwości może wydać orzeczenie bez opinii rzecznika generalnego. Możliwe jest także zwrócenie się o taką opinię przez Sąd, ale przepis ten nie jest wykorzystywany w praktyce.

²⁶ Sędziowie prowadzą narady w oparciu o projekt wyroku sporządzony przez sędziego sprawozdawcę. Każdy sędzia ze składu może zaproponować zmiany. Orzeczenia są przyjmowane większością głosów, a zdania odrębne nie są podawane do wiadomości publicznej. Wyroki są podpisywane przez wszystkich sędziów, którzy uczestniczyli w naradach, a sentencja wraz z rozstrzygnięciem jest ogłaszana na posiedzeniu jawnym. Wyroki i opinie rzeczników generalnych są udostępniane na stronie internetowej TSUE w dniu ich wydania.

²⁷ We wszystkich językach UE. Zasada ta ma zastosowanie także do opinii rzeczników generalnych. Jeśli orzeczenie nie jest publikowane w zbiorze orzeczeń online, zostaje przetłumaczone na

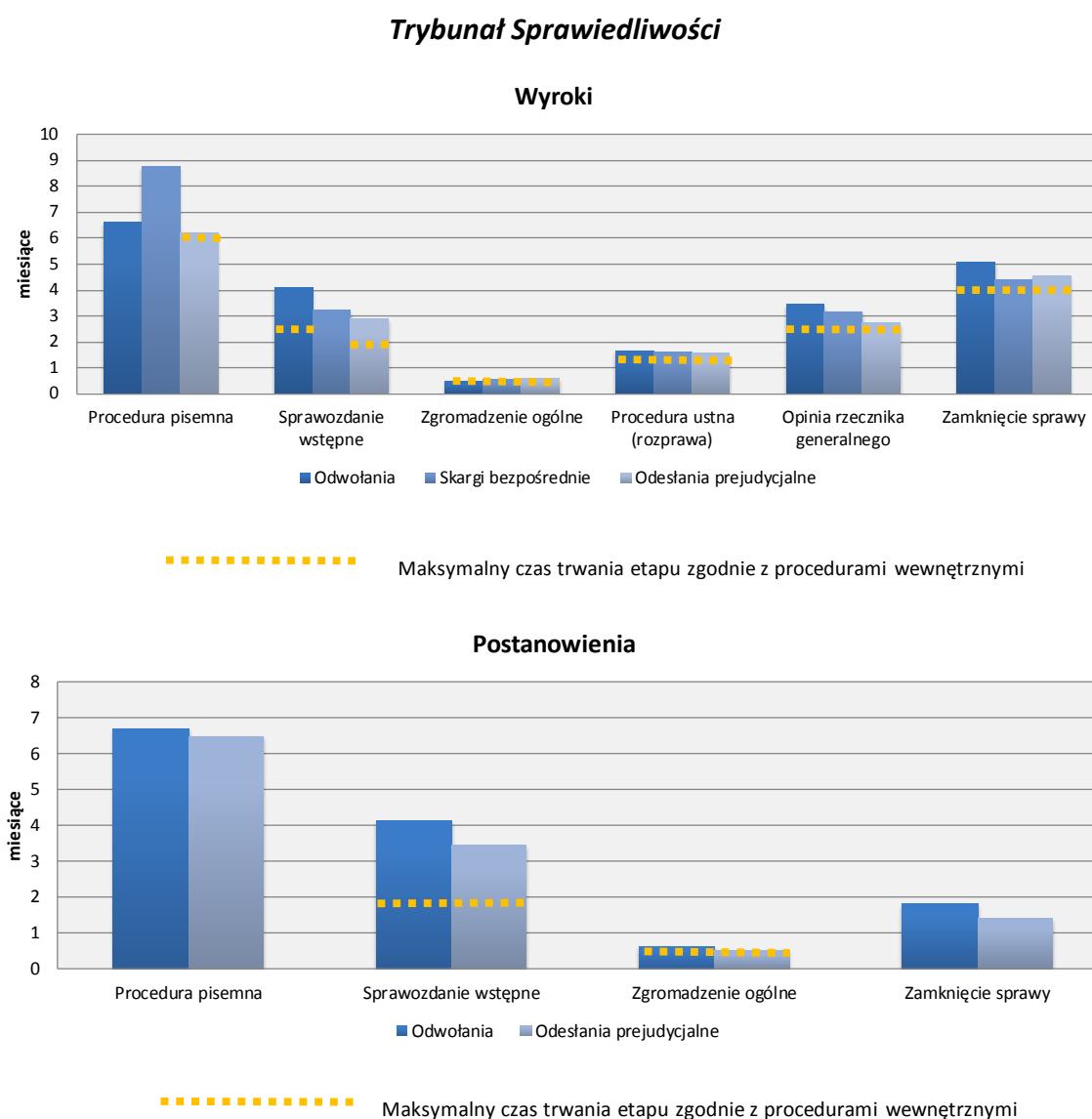
27. Trybunał Sprawiedliwości i Sąd działają jako organy kolegialne, które ponoszą odpowiedzialność zbiorową za swoje decyzje, ale ostatecznie odpowiedzialność za ogólne monitorowanie postępów w poszczególnych sprawach spoczywa na prezesach obu organów sądowych. Za zapewnienie właściwego monitorowania jest także rzecz jasna odpowiedzialny sędzia sprawozdawca i prezes danej izby. W Trybunale Sprawiedliwości ogólna odpowiedzialność za monitorowanie postępów rzeczników generalnych w sporządzaniu opinii spoczywa na pierwszym rzeczniku generalnym.

Wykres 3 – Podstawowe etapy zarządzania sprawą

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

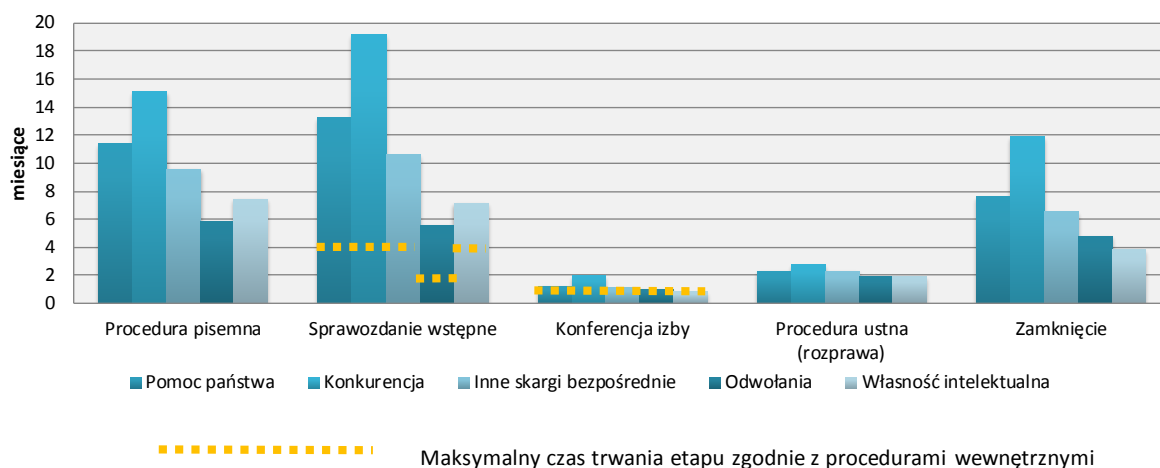
28. Jak opisano w pkt 9, TSUE publikuje łączny średni czas trwania postępowania jako kluczowy wskaźnik wykonania. Trybunał potwierdził, że obliczenia średniego czasu trwania najważniejszych etapów (według rodzaju orzeczenia, postępowania i przedmiotu sprawy) wykorzystywane przez TSUE do celów wewnętrznych, odnoszące się do postępowań przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem zamkniętych w latach 2014–2015, zostały dokonane prawidłowo. Kontrolerzy Trybunału dokonali także bardziej szczegółowych obliczeń średniego czasu rozpoznawania tych spraw, które uznali za istotne z perspektywy zarządzania sprawami (zob. rys. 4).

Wykres 4 – Średni czas trwania (w miesiącach) podstawowych etapów spraw zamkniętych przez TSUE w latach 2014–2015 (w podziale według rodzaju orzeczenia i postępowania/przedmiotu)

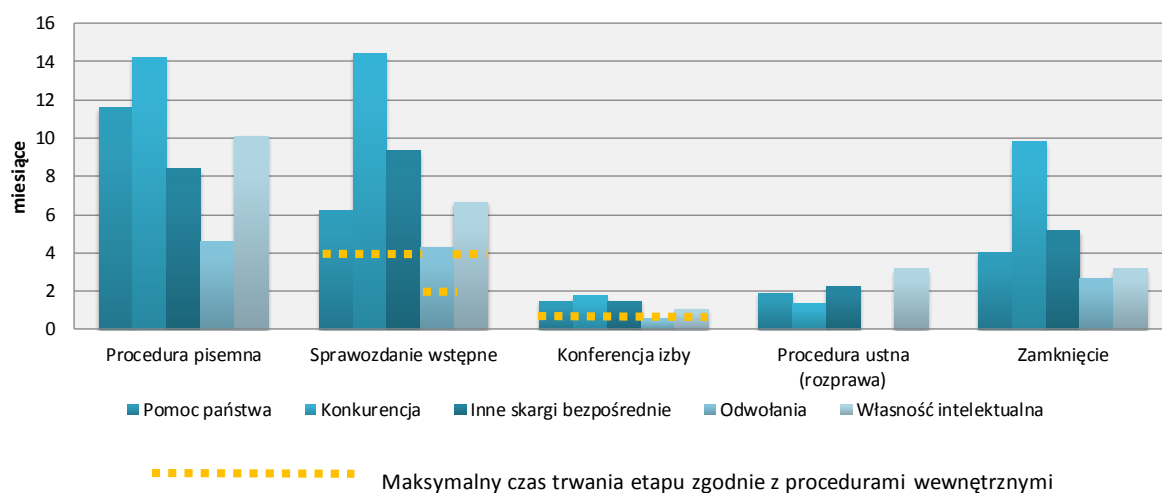

Sąd

Wyroki

Postanowienia

Uwaga: Dane dotyczące średniego czasu trwania procedury pisemnej obejmują okres od jej zakończenia do przetłumaczenia ostatniego pisma procesowego.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy, na podstawie danych przekazanych przez TSUE.

29. W odniesieniu do niektórych najważniejszych etapów Trybunał Sprawiedliwości i Sąd wyznaczają standardowe terminy instrukcyjne (zob. **pkt 54 i 57**). Zmienność charakteru spraw i rozmaite czynniki mające na nie wpływ sprawiają jednak, że terminy te są instrukcyjne i nie zawsze jest możliwe ich dotrzymanie. Jak pokazano na **wykreście 4**, średni

czas trwania najważniejszych etapów zazwyczaj przekracza terminy instrukcyjne, chociaż występują tu różnice między Trybunałem Sprawiedliwości a Sądem.

30. Na przykład w Trybunale Sprawiedliwości średni czas sporządzenia sprawozdania wstępnego w przypadku spraw zamkniętych w latach 2014–2015 wynosił ok. trzech miesięcy (termin instrukcyjny to dwa miesiące), a w Sądzie – ok. dziewięciu miesięcy (termin instrukcyjny to dwa lub cztery miesiące zależnie od rodzaju sprawy²⁸).

31. Jeśli chodzi o średni czas trwania postępowania, istnieje znaczna różnica między sprawami rozstrzyganymi wyrokiem a sprawami rozstrzyganymi postanowieniem²⁹, jednak niezależnie od rodzaju sprawy i rodzaju orzeczenia (wyrok czy postanowienie) etapy w cyklu życia sprawy, które trwają najdłużej, to procedura pisemna, sporządzenie sprawozdania wstępnego i zamknięcie.

32. Przegląd przeprowadzony przez Trybunał obejmował następujące najważniejsze procesy zarządzania sprawami:

- wpływ i wstępne przetwarzanie akt (w tym otrzymanie i przekazanie dokumentów procesowych), określane mianem procedury pisemnej, przez sekretariaty (zob. **pkt 36–40**);
- przydzielenie spraw przez prezesów obu organów sądowych, w tym, w stosownych przypadkach, przez pierwszego rzecznika generalnego (zob. **pkt 41–45**);
- rozpatrzenie przydzielonych spraw przez izby i sędziów sprawozdawców, z zastrzeżeniem ograniczeń opisanych w **pkt 13** (zob. **pkt 46–50**);
- monitorowanie postępów w sprawach i zarządzanie nimi przez prezesów obu organów sądowych (zob. **pkt 51–60**).

²⁸ Dwa miesiące w przypadku odwołań i cztery miesiące w przypadku pozostałych spraw.

²⁹ Aby zapewnić kompletny przegląd, na **wykresie 4** przedstawiono średni czas rozpoznawania spraw zamkniętych postanowieniami w podziale na najważniejsze etapy. Należy jednak zaznaczyć, że podczas gdy sprawy rozstrzygane wyrokiem przechodzą przez wszystkie etapy procedury, sprawy rozstrzygane postanowieniem mogą zostać zamknięte na różnych etapach procedury i z rozmaitych powodów.

Wykorzystanie odpowiedzi udzielonych w kwestionariuszach

33. Kwestionariusze dotyczące 60 spraw przekazane sekretariatom i sędziom (i, w stosownych przypadkach, rzecznikom generalnym) miały na celu pozyskanie informacji o czynnikach wpływających na czas trwania procedury (zob. **pkt 19**), jak również informacji o czasie przypadającym na konkretne przyczyny oraz dalszych szczegółowych wyjaśnień dotyczących poszczególnych spraw (np. najlepszych praktyk). Poziom szczegółowości otrzymanych odpowiedzi był jednak zróżnicowany.

34. W oparciu o otrzymane odpowiedzi kontrolerzy przeanalizowali, z jaką częstotliwością w TSUE przywoływano poszczególne czynniki. Przeprowadzone następnie wywiady z sędziami i rzecznikami generalnymi potwierdziły, że przyczyny te mają wpływ na ogólny czas rozpoznawania spraw. Sekretariaty udzieliły informacji o czasie rozpoznawania spraw w rozbiciu na poszczególne czynniki mające niego wpływ w odniesieniu do większości spraw. Informacje na ten temat uzyskane od sędziów i rzeczników generalnych dotyczyły mniejszej liczby spraw. Trybunał nie był zatem w stanie ocenić wpływu przywoływanych czynników na czas rozpoznawania wszystkich spraw objętych próbą.

35. W **załączniku II** przedstawiono szczegółową analizę odpowiedzi na kwestionariusze, z wyszczególnieniem, jak często poszczególne czynniki wpływające na czas trwania procedur były przywoływane przez sekretariaty, sędziów i rzeczników generalnych. Na **wykresach 5–8** informacje te zostały przedstawione w sposób zbiorczy.

Wniesienie i wstępne rozpoznanie w sekretariatach (procedura pisemna)

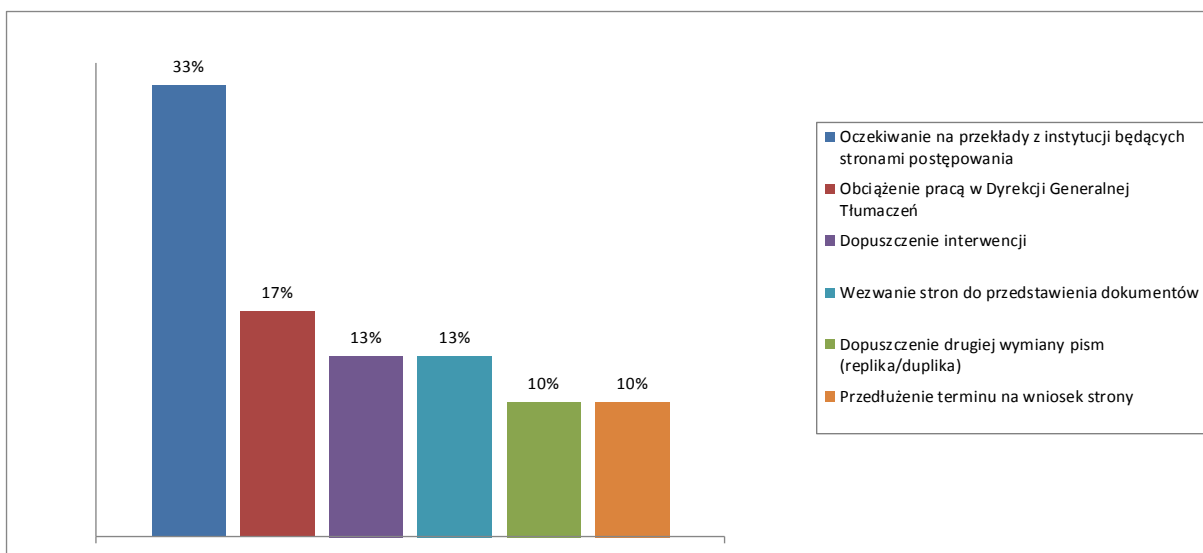
36. Procedurą pisemną zarządzają sekretariaty, które stosują przepisy regulaminu postępowania. W regulaminach określono między innymi terminy, w których strony muszą złożyć uwagi lub przedstawić stanowiska.

37. Z analizy przeprowadzonej przez kontrolerów wynika, że w latach 2014–2015 etap ten trwał średnio 6,6 miesiąca w Trybunale Sprawiedliwości i 9,1 miesiąca w Sądzie. W obu przypadkach stanowiło to znaczną część czasu rozpoznawania sprawy. Należy zaznaczyć, że długość tego etapu jest z jednej strony określona w regulaminach postępowania, w których wyznaczono terminy na złożenie różnych *dokumentów procesowych*, a z drugiej zależna od

stron postępowania (które np. zwracają się z wnioskiem o wydłużenie terminu lub zachowanie poufności pewnych informacji) oraz od ewentualnego złożenia przez osoby trzecie wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta.

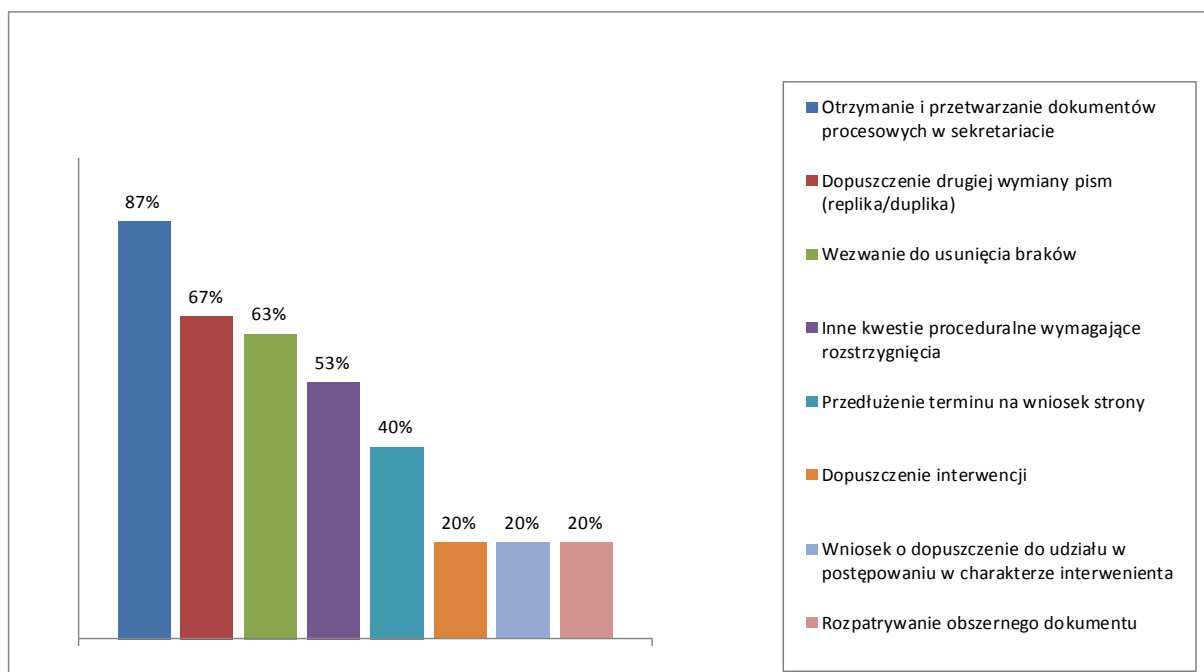
38. Zestawienie czynników wpływających na czas trwania procedury pisemnej, które najczęściej powtarzały się w odpowiedziach sekretariatów dotyczących 60 wybranych spraw, przedstawiono na **wykresie 5** dla Trybunału Sprawiedliwości i na **wykresie 6** dla Sądu.

Wykres 5 – Czynniki, które najczęściej wpływały na czas trwania procedury pisemnej w 30 wybranych sprawach przed Trybunałem Sprawiedliwości

Źródło: Przeprowadzona przez Trybunał analiza kwestionariuszy przesłanych do TSUE.

Wykres 6 – Czynniki, które najczęściej wpływają na czas trwania procedury pisemnej w 30 wybranych sprawach przed Sądem

Źródło: Przeprowadzona przez Trybunał analiza kwestionariuszy przesłanych do TSUE.

39. Przegląd ten pokazuje, że w przypadku Trybunału Sprawiedliwości dwa najczęściej wymieniane czynniki dotyczą przekładów wykonywanych przez inne instytucje unijne³⁰ oraz obciążenia pracą w Dyrekcji Generalnej Tłumaczeń TSUE (DG TRAD)³¹. Trybunał przeprowadził bardziej dogłębną analizę tego, jak praca DG TRAD wpływa na zarządzanie sprawami (zob. **pkt 74–79**), która wykazała, że wpływ tego czynnika na ogólny czas rozpoznawania spraw jest ograniczony. W przypadku Sądu przywoływane czynniki dotyczyły głównie procedur regulacyjnych związanych z wymianą pism procesowych ze stronami³² oraz czasu potrzebnego na zajęcie się obszernymi aktami spraw. Przykłady powodów wydłużenia

³⁰ Instytucje unijne muszą zapewnić przekłady na język francuski dokumentów procesowych dotyczących spraw, w których uczestniczą.

³¹ Spośród pięciu spraw, w których wydłużenie terminu wynikało z obciążenia pracą w DG TRAD, w przypadku czterech czas rozpoznawania przedłużył się o dwa do siedmiu dni, a w jednej – o 1,7 miesiąca.

³² Np. otrzymanie i przetwarzanie dokumentów procesowych w sekretariacie (oraz podejmowane przez sędziów decyzje co do dalszych działań proceduralnych), dopuszczenie drugiej wymiany pism, usuwanie braków w pismach procesowych, inne kwestie proceduralne, wnioski stron o przedłużenie terminu i wnioski o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta.

czasu trwania procedury pisemnej w przypadku Trybunału Sprawiedliwości i Sądu przedstawiono w **ramce 2**.

Ramka 2 – Przykłady wydłużenia procedury pisemnej w Trybunale Sprawiedliwości i w Sądzie

Trybunał Sprawiedliwości

Jedna ze spraw dotyczyła odesłania prejudycjalnego, w którym wniosek sądu krajowego nie był wystarczająco szczegółowy. Dokonana przez Trybunał Sprawiedliwości ocena implikacji sprawy okazała się złożona. Zanim do sądu krajowego wysłano pisemny wniosek o niezbędne wyjaśnienia, upłynęły trzy miesiące. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku innej sprawy, w której procedura przedłużyła się o miesiąc i 10 dni.

Sąd

W jednej ze spraw dotyczących *skargi o stwierdzenie nieważności* przedłużenie procedur o 18 miesięcy wynikało z argumentów prawnych stron dotyczących kwestii poufności. W innej sprawie problemy związane z poufnością rozwiązano dopiero po 17 miesiącach.

40. W toku przeglądu Trybunał stwierdził, że oba organy sądowe podjęły proaktywne działania mające na celu zmianę i ulepszenie pewnych procedur, które miały wpływ na czas trwania procedury pisemnej, tak by uniknąć nadmiernych opóźnień na tym etapie w przyszłości. Za przykład takich działań może posłużyć stałe udoskonalanie regulaminów postępowania, upraszczanie procedur podejmowania decyzji i trwające od 2011 r. propagowanie składania spraw drogą elektroniczną (*E-Curia*), co ma zminimalizować korzystanie z dokumentów w wersji papierowej.

Proces przydzielania spraw w Trybunale Sprawiedliwości i w Sądzie

41. W obu organach sądowych sprawy są przydzielane w momencie, gdy liczba nowych spraw pozwoli na zapewnienie równomiernego obciążenia sędziów pracą. Analiza danych dotyczących spraw zamkniętych w latach 2014–2015 pokazuje, że w Trybunale Sprawiedliwości od otrzymania sprawy do jej przydzielenia sędziemu mijało średnio 2,3 miesiąca, a w Sądzie – 1,5 miesiąca. Nie ma to jednak istotnego wpływu na ogólny czas rozpatrywania sprawy, ponieważ właściwy sekretariat prowadzi równocześnie niezbędne prace wstępne.

Trybunał Sprawiedliwości

42. Za przydzielenie sprawy danemu sędziemu sprawozdawcy odpowiada prezes, natomiast pierwszy rzecznik generalny przydziela sprawę rzecznikowi generalnemu. Uwzględnia się przy tym kilka czynników, takich jak aktualne obciążenie sędziów pracą i podobieństwo do innych spraw. Co więcej, stosowane są zasady, które mają zapobiec przydzielaniu spraw sędziom o takiej samej przynależności państwowej jak strony, a w przypadku odwołań od orzeczeń Sądu sprawa nie jest przydzielana sędziemu mającemu takie samo obywatelstwo jak sędzia sprawozdawca, który początkowo zajmował się sprawą.

43. Jeżeli decyzje proceduralne muszą zostać podjęte bezzwłocznie i gdy wymagany jest *tryb przyspieszony*, sprawy są przydzielane *ad hoc*. Sprawy wymagające *pilnego trybu prejudycjalnego*³³ są rozpatrywane w wyznaczonej w tym celu izbie. Ogólnie rzecz biorąc, jeśli sprawa może zostać szybko rozstrzygnięta postanowieniem, prezes stara się bezzwłocznie przydzielić ją sędziemu sprawozdawcy zgodnie z regulaminem postępowania³⁴.

Sąd

44. Prezes Sądu przydziela sprawy kolejno każdej z dziewięciu izb, zgodnie z wewnętrznymi zasadami³⁵. Przewidują one cztery odrębne *systemy rotacyjne* odnoszące się odpowiednio do: (i) spraw z zakresu zastosowania reguł konkurencji do przedsiębiorstw, przepisów dotyczących pomocy państwa i środków ochrony handlowej; (ii) spraw z zakresu praw własności intelektualnej; (iii) spraw z zakresu służby cywilnej (od 2016 r.) oraz (iv) spraw innych niż wymienione powyżej.

45. Zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prezes może odstąpić od tych systemów rotacyjnych, jeżeli otrzymane sprawy są powiązane z innymi, będącymi w trakcie rozpoznawania lub uprzednio zakończonymi, lub jeżeli chce zapewnić równomierne

³³ Sprawy dotyczące pilnych kwestii w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

³⁴ Zob. art. 53 ust. 2 (brak właściwości lub oczywista niedopuszczalność wniosków), art. 99 (odpowiedź w formie postanowienia z uzasadnieniem) i art. 181 (oczywista niedopuszczalność lub bezzasadność odwołania głównego lub wzajemnego) regulaminu postępowania.

³⁵ Decyzje zgodne z art. 25 regulaminu postępowania Sądu (Dz.U. C 313 z 26.10.2013, s. 4 i Dz.U. C 296 z 16.8.2016, s. 2).

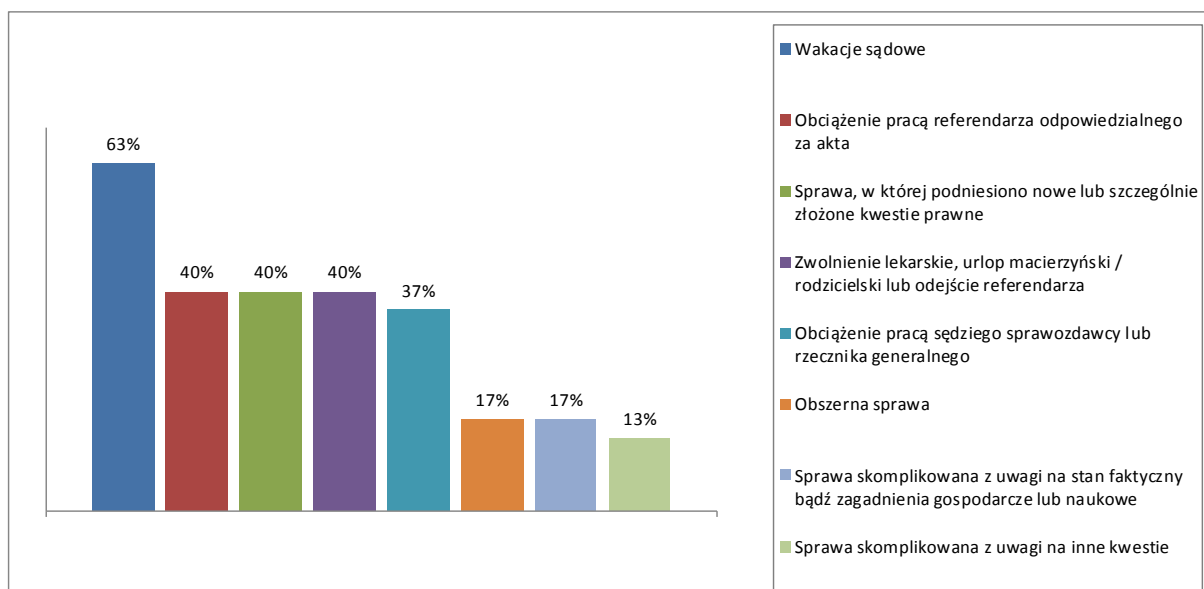
obciążenie pracą. Z informacji uzyskanych od Sądu wynika, że w latach 2014–2015 poza systemem rotacyjnym przydzielono ok. 40% spraw. Po przypisaniu do odpowiedniej izby jej prezes proponuje sędziego sprawozdawcę dla każdej sprawy. Ostateczną decyzję w tym względzie podejmuje prezes Sądu.

Proces rozpatrywania spraw przez izby i sędziów sprawozdawców po ich przydzieleniu

46. Rozpatrywanie spraw po ich przydzieleniu aż do zamknięcia obejmuje kilka etapów i stanowi znaczną część łącznego czasu ich rozpoznawania. Etapy, które w latach 2014–2015 trwały najdłużej, to sporządzenie sprawozdania wstępnego (średnio 3,2 miesiąca w Trybunale Sprawiedliwości i 9,4 miesiąca w Sądzie) oraz zamknięcie spraw (średnio 4 miesiące w Trybunale Sprawiedliwości i 5,3 miesiąca w Sądzie). Jak opisano w pkt 33–34, informacje udzielone przez sędziów i rzeczników generalnych w kwestionariuszach dotyczyły w większości przypadków częstotliwości występowania poszczególnych czynników mających wpływ na czas rozpoznawania spraw, a nie czasu, który można przypisać poszczególnym czynnikom. Co więcej, mimo że Trybunał dysponuje informacjami dotyczącymi czasu trwania poszczególnych etapów, brak jest danych na temat liczby dni roboczych, których sędziowie, rzecznicy generalni i personel ich gabinetów faktycznie potrzebowali do zakończenia poszczególnych etapów.

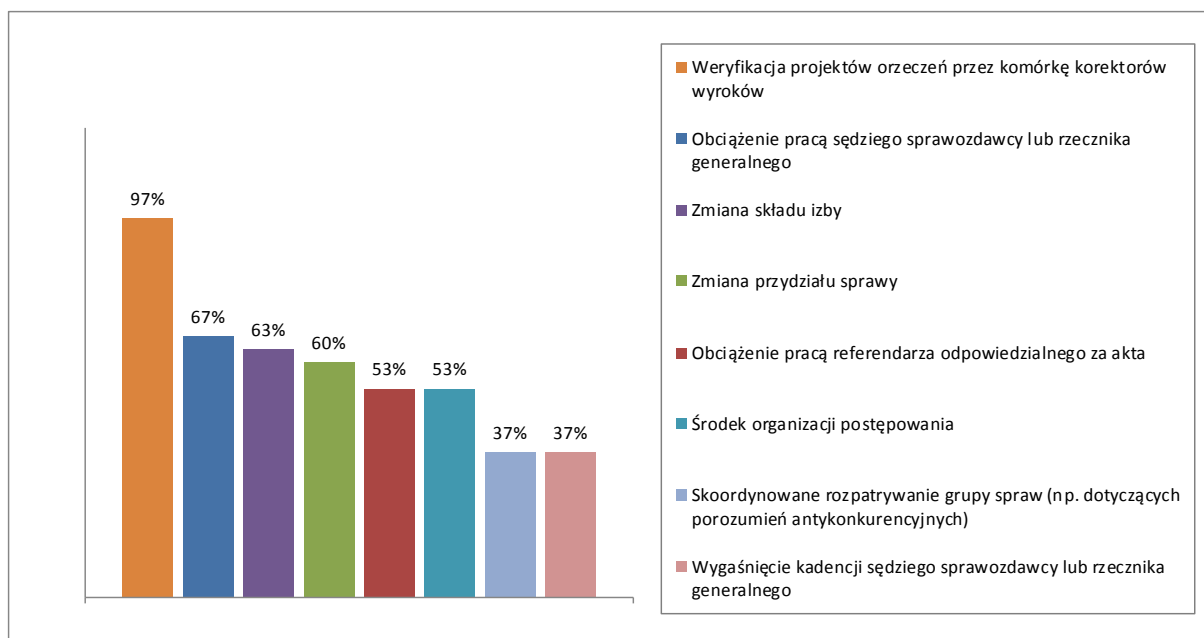
47. Odpowiedzi na kwestionariusze stanowią jednak wstępne źródło informacji i mogą posłużyć TSUE jako podstawa do dalszej analizy. Zestawienie czynników wpływających na czas rozpatrywania spraw, które najczęściej powtarzały się w odpowiedziach sędziów (i, w stosownych przypadkach, rzeczników generalnych), przedstawiono na **wykresie 7** dla Trybunału Sprawiedliwości i na **wykresie 8** dla Sądu. Pełną analizę czynników, które miały wpływ na 60 przeanalizowanych spraw, przedstawiono w załączniku II.

Wykres 7 – Czynniki, które najczęściej wpływały na długość rozpatrywania 30 wybranych spraw przed Trybunałem Sprawiedliwości

Źródło: Przeprowadzona przez Trybunał analiza kwestionariuszy przesłanych do TSUE.

Wykres 8 – Czynniki, które najczęściej wpływały na długość rozpatrywania 30 wybranych spraw przed Sądem

Źródło: Przeprowadzona przez Trybunał analiza kwestionariuszy przesłanych do TSUE.

48. Jeśli chodzi o Trybunał Sprawiedliwości, w kwestionariuszach jako czynniki wpływające na długość rozpatrywania spraw najczęściej wymieniano *wakacje sądowe*³⁶, obciążenie pracą referendarzy oraz ich zwolnienia chorobowe, urlopy macierzyńskie/rodzicielskie lub odejścia, obciążenie pracą sędziów sprawozdawców i rzeczników generalnych, a także złożoność i obszerny charakter spraw.

49. W Sądzie najczęściej przywoływanym czynnikiem, który miał wpływ na czas rozpoznawania spraw objętych próbą, był czas potrzebny komórce korektorów wyroków. Wynikało to ze znacznego obciążenia tego zespołu pracą, co wiązało się z dążeniem do zmniejszenia zaległości dotyczących zawisłych spraw w latach 2014–2015. Jednocześnie należy zauważyć, że z reguły przestrzegano terminów wewnętrznych na te zadania. Inne często wymieniane czynniki to obciążenie pracą sędziów sprawozdawców i ich referendarzy, zmiana składu izby rozpoznającej sprawę, zmiana przydziału sprawy oraz środki organizacji postępowania. Porównanie częstotliwości, z jaką poszczególne czynniki przywoływano w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie, przedstawiono w **ramce 3**.

Ramka 3 – Porównanie częstotliwości, z jaką poszczególne czynniki przywoływano w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie

Złożoność spraw i obszerność akt sprawy

Złożoność kwestii podnoszonych w sprawach była jednym z najczęściej wskazywanych czynników, które zdaniem sędziów mają największy wpływ na czas rozpoznawania sprawy po zakończeniu procedury pisemnej. Wobec tego problemu stają oba organy sądowe (podnoszono go w odniesieniu do 40% spraw objętych próbą w Trybunale Sprawiedliwości i 33% spraw w Sądzie). Odpowiedzi pokazują także, że oba organy sądowe mają w równym stopniu do czynienia z obszernymi aktami spraw (kwestię tę wymieniono w odniesieniu do ok. 20% spraw objętych próbą, zarówno w Trybunale Sprawiedliwości, jak i Sądzie).

³⁶ W okresach wakacji sądowych TSUE nadal pracuje, ale rozprawy i narady nie odbywają się, chyba że zajdzie taka konieczność z uwagi na szczególne okoliczności sprawy.

Obciążenie pracą

Obciążenie pracą sędziego sprawozdawcy / rzecznika generalnego i referendarza odpowiedzialnych za sprawę jako czynnik wpływający na czas trwania procedur przywoływano często w Sądzie (w przypadku 67% i 53% spraw włączonych do próby). Powód ten znacznie rzadziej wymieniano w Trybunale Sprawiedliwości (odpowiednio 37% i 40% spraw).

Koniec mandatu sędziów sprawozdawców, zmiana składu izby, zmiana przydziału spraw

Z odpowiedzi TSUE wynika, że koniec mandatu sędziego sprawozdawcy jest czynnikiem, który częściej wpływa na czas trwania procedury w Sądzie (37%) niż w Trybunale Sprawiedliwości (poniżej 10%).

Dwa inne czynniki często przywoływane w Sądzie jako wpływające na czas trwania procedury (w ok. 60% odpowiedzi) to zmiana składu izby i zmiana przydziału spraw. Czynniki te są niejednokrotnie powiązane z końcem mandatu sędziego.

Zawieszenie postępowania

W sześciu sprawach w próbie z Sądu (i w żadnej ze spraw z Trybunału Sprawiedliwości) postępowanie zostało formalnie *zawieszone* zgodnie z regulaminem postępowania³⁷. W odniesieniu do trzech spraw przed Trybunałem Sprawiedliwości sędziowie sprawozdawcy wskazali jednak, że na czas trwania procedury wpływ miało „nieformalne” zawieszenie nieprzewidziane w regulaminie postępowania. Miało to miejsce na przykład w przypadku, gdy Trybunał Sprawiedliwości wstrzymał rozpatrywanie sprawy w oczekiwaniu na wydanie wyroków w podobnych sprawach.

50. Z wywiadów przeprowadzonych przez kontrolerów z sędziami i rzecznikami generalnymi wynika, że są oni świadomi tego, iż w miarę możliwości sprawy należy rozpatrywać w terminach instrukcyjnych, nie narażając na szwank jakości pracy. Zwracali oni także uwagę na wpływ, jaki na efektywność rozpatrywania sprawy może mieć brak dyspozycyjności przydzielonego do niej referendarza, zwłaszcza w przypadku braku odpowiedniego

³⁷ Postępowanie może zostać zawieszone w szczególnych okolicznościach (np. jeśli w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie w toku są sprawy, w których dochodzi się tego samego środka naprawiającego szkodę, podnoszące tę samą kwestię wykładni lub dotyczące ważności tego samego aktu). Postanowienia lub decyzje w sprawie zawieszenia postępowania doręcza się stronom. Zob. art. 55 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości i art. 69 regulaminu postępowania przed Sądem.

zastępstwa. Jako obszary, w których można dokonać ulepszeń, wymieniano także brak pewności związany z końcem mandatu sędziów i kwestię przekazywania spraw sędziów odchodzących.

Monitorowanie

51. Monitorowanie rozpatrywania spraw i działania następcze w tym zakresie, w tym opracowywanie narzędzi monitorowania online, stopniowo się poprawiały. Sędziowie, z którymi przeprowadzono wywiady, przyznawali, że miało to wpływ na efektywność rozpatrywania spraw.

52. Podejście TSUE do monitorowania przestrzegania terminów instrukcyjnych opiera się na poszczególnych sprawach, a sprawy, sprawy, w których terminów nie udaje się dotrzymać, są zaznaczane. Zważywszy jednak na to, że terminy mają charakter instrukcyjny, oczekuje się, że będą one przestrzegane w obydwu organach sądowych w ujęciu uśrednionym, tak by krótkie sprawy mogły zrównoważyć te wymagające dużych nakładów czasu.

Trybunał Sprawiedliwości

53. Ogólną odpowiedzialność za monitorowanie spraw i podejmowanie działań następczych ponosi prezes. Czuwa on nad przestrzeganiem terminów, w szczególności odbywając cotygodniowe spotkania z prezesami izb i pierwszym rzecznikiem generalnym. Na przestrzeni lat proces monitorowania ewoluował. Stopniowo opracowywane są coraz bardziej szczegółowe sprawozdania i analizy, które mają pomóc w podejmowaniu działań następczych, a do dyspozycji są także różne raporty i narzędzia informatyczne, takie jak *Suivi des Affaires*. Wśród raportów wymienić można na przykład dokument o stanie spraw (fr. „État des affaires”), w którym gwiazdką oznacza się sprawy, w przypadku których sędzia sprawozdawca nie dotrzymał terminu instrukcyjnego dla sporządzenia sprawozdania wstępnego. Z kolei wprowadzony później dokument z informacjami o sprawie³⁸ (fr. „Fiche délai”) zawiera bardziej szczegółowe dane i szacunkowe terminy kolejnych etapów sprawy. Również w 2016 r. Trybunał Sprawiedliwości ustanowił wymóg opracowywania planu

³⁸ Zob. memorandum 29/2016 prezesa Koena Lenaerts z dnia 11 marca 2016 r.

nadrobienia zaległości (fr. „Plan de rattrapage”) dla spraw, w których nie dotrzymano terminów instrukcyjnych.

54. Trybunał Sprawiedliwości stopniowo wprowadzał szereg działań, które mają skrócić czas rozpoznawania spraw i pozwolić zidentyfikować przypadki przedłużania etapów proceduralnych oraz podjąć odpowiednie środki zaradcze. W szczególności od 2004 r. stosuje on terminarz (fr. „Échéancier”) stanowiący część praktycznego przewodnika³⁹ dotyczącego spraw wnoszonych przed Trybunał, w którym określone są terminy instrukcyjne dla poszczególnych etapów zarządzania większością spraw i ich rozpatrywania.

55. System terminów instrukcyjnych realnie motywuje do ukończenia poszczególnych etapów procesu w wyznaczonych terminach. Jest to jednak podejście ujednolicone – wyznaczony termin nie uwzględnia typologii, złożoności ani innych cech poszczególnych spraw, przez co może okazać się za krótki dla spraw złożonych, a za długi dla spraw prostych.

Sąd

56. W przypadku Sądu ogólna odpowiedzialność za monitorowanie spraw i podejmowanie działań następczych po przydzieleniu ich sędziom spoczywa na prezesie. Istnieje również szersza odpowiedzialność zbiorowa, którą ponosi prezes Sądu, prezes izby i sędzia sprawozdawca dla danej sprawy. Podobnie jak w Trybunale Sprawiedliwości dostrzeżono potrzebę bardziej uważnego monitorowania i podejmowania działań następczych i na przestrzeni lat stworzono odnośne narzędzia.

57. Sąd opracował i wykorzystywał analizy danych i raporty, aby zachęcić do przestrzegania ogólnych terminów określonych dla niektórych najważniejszych etapów zarządzania sprawą⁴⁰ oraz skrócić średni czas przeznaczony na sprawę. Poza narzędziem informatycznym

³⁹ „Guide pratique relatif au traitement des affaires portées devant la Cour de Justice (document interne de la Cour – dernière mise à jour à compter de juin 2017)” [Praktyczny przewodnik dotyczący spraw wnoszonych przed Trybunał Sprawiedliwości (dokument wewnętrzny Trybunału – ostatnia aktualizacja obowiązująca od czerwca 2017 r.)].

⁴⁰ Dokument wewnętrzny „Gestion des dossiers au sein des Cabinets du Tribunal (Août 2010)” [”Zarządzanie sprawami w gabinetach Sądu (sierpień 2010 r.)] oraz podręcznik po procedurach wewnętrznych. Dokumenty te są regularnie aktualizowane (ostatnio w maju 2017 r.). Istnieją także ustalenia wewnętrzne dotyczące przekładu dokumentów podczas procedury pisemnej.

Suivi des Affaires w 2011 r. Sąd wprowadził tabelę wydajności [“Tableau de Productivité”] i tabelę z zestawieniem łącznych opóźnień, przesyłaną każdemu sędziemu co trzy miesiące. Szczegółowe dane zawarte w tym raporcie są omawiane co kwartał przez prezesa Sądu i prezesów izb, aby określić, które etapy procedury wymagają podjęcia dalszych działań.

58. Poza tym raportem do dyspozycji są także narzędzia, które są stosowane do cokwartalnego pomiaru wyników. Obejmują one memorandum spraw zawierające analizę przypadków przedłużenia terminu, listę spraw, w których przedłużenia te były „znaczne”⁴¹, oraz przypomnienia wysyłane pocztą elektroniczną do poszczególnych sędziów zajmujących się sprawami, których dotyczą przedłużenia. Dostępność szczegółowych informacji na poziomie poszczególnych sędziów przełożyła się na zwiększenie przejrzystości, wzrost świadomości i propagowanie bardziej terminowego rozpatrywania spraw.

59. Nie ulega wątpliwości, że w ostatnich latach nadano priorytet bardziej aktywnemu zarządzaniu sprawami, co przyniosło ogólnie pozytywne rezultaty przed wejściem reformy w życie. Z analizy przeprowadzonej przez Sąd wynika na przykład, że w przypadku wszystkich otwartych spraw łączna liczba dni, o które przekroczono termin instrukcyjny na sporządzenie sprawozdania wstępnego, spadła z 130 000 w 2010 r. do 15 000 pod koniec 2016 r., czyli niemal o 90%⁴².

60. W przypadku obu organów sądowych stały rozwój narzędzi informatycznych, takich jak raporty Business Intelligence (wcześniej Business Object) i system ARGOS, powinien przyczynić się do uzyskiwania bardziej szczegółowych informacji. System ARGOS, który ma zostać wprowadzony w 2017 r., ma zapewnić sędziom, rzecznikom generalnym i referendarzom ogłęd wszystkich niezrealizowanych zadań i etapów procesu za pośrednictwem spersonalizowanego pulpitu. Mimo że rozwiązania te powinny umożliwić ściślejsze monitorowanie ewentualnych przedłużeń terminów w rozpatrywaniu spraw, ocena ich prawdopodobnego oddziaływania nie była możliwa w ramach niniejszego przeglądu.

⁴¹ Obecnie jako „znaczne” klasyfikowane są opóźnienia przekraczające trzy miesiące, podczas gdy w momencie instalacji narzędzia w 2009 r. były to dwa lata.

⁴² Dla kontekstu, liczba nowych spraw wniesionych do Sądu w 2010 r. wyniosła 636, a w 2016 r. – 974.

Wielu sędziów, z którymi przeprowadzono wywiady, opracowało jednocześnie własne doraźne systemy monitorowania postępów w sprawach (często w postaci arkuszy Excel).

Przejście ze statystyk sądowych na terminy dostosowane do potrzeb i wskaźniki wyników

61. TSUE rozlicza się ze swoich wyników, publikując statystyki sądowe, które dotyczą w szczególności liczby spraw wniesionych, zakończonych w ciągu roku i zawisłych według stanu na koniec roku, wraz ze średnim czasem trwania postępowań zamkniętych w ciągu roku. W obrębie instytucji do celów informacyjnych wykorzystuje się bardziej szczegółowe zestawienie liczby spraw, obejmujące średni czas rozpoznawania w ujęciu bardziej analitycznym.

62. Chociaż dane liczbowe dotyczące średniego czasu rozpoznawania spraw publikowane przez TSUE dają wyobrażenie o całokształcie działalności sądowej, uwzględniają one sprawy cechujące się bardzo zróżnicowanym poziomem złożoności. Dają zatem niepełny obraz wyników osiągniętych przez TSUE pod względem czasu trwania postępowania.

Zmiany w sposobach pomiaru wyników działalności sądowej

63. TSUE mierzy swoją efektywność głównie poprzez ocenę tego, jak zmieniała się liczba zamkniętych spraw, i porównanie, zwłaszcza w przypadku Trybunału Sprawiedliwości, średniego czasu rozpoznawania zamkniętych spraw z ujednoliconymi terminami instrukcyjnymi wyznaczonymi dla poszczególnych etapów procedur. Tym samym TSUE opiera znaczną część prowadzonych przez siebie pomiarów wyników na wskaźnikach produktu bez odniesienia do wykorzystanych zasobów (nakładów).

64. Takie podejście do zarządzania zakłada globalny pomiar wyników. TSUE nie monitoruje prowadzonych postępowań poprzez porównywanie ich z przyjętymi standardami określającymi czas rozpoznawania spraw w zależności od ich złożoności i rodzaju. Wobec braku informacji na temat złożoności spraw zwiększenie liczby zamkniętych spraw lub skrócenie średniego czasu ich rozpoznawania nie musi oznaczać wzrostu efektywności.

65. W niniejszym przeglądzie uwzględniono szersze zmiany, jakie zaszły w zakresie pomiaru wyników działalności sądowej. W tym kontekście za szczególnie istotne uznano prace prowadzone przez CEPEJ⁴³, organ ustanowiony przez Radę Europy.

66. Trybunał dokonał przeglądu podręcznika wdrożenia opracowanego przez CEPEJ i dotyczącego terminów w postępowaniu sądowym⁴⁴. Wyznaczanie takich terminów stanowiłoby zasadniczy krok naprzód w kierunku pomiaru i porównywania efektywności rozpatrywania spraw oraz w kierunku koncepcyjnego zdefiniowania zaległości jako liczby lub odsetka zawisłych spraw, w których nie dotrzymano zaplanowanego terminu.

67. Zgodnie z przewodnikiem terminy mają być stosowane w odniesieniu do poszczególnych kategorii postępowań i uwzględniać złożoność spraw. Na przykład w celu pomiaru efektywności można wyznaczyć konkretne terminy, czyli wprowadzić wymóg zamknięcia 90 lub 95% spraw w ciągu 12–36 miesięcy w zależności od rodzaju i złożoności postępowania.

68. Trybunał przeanalizował także najważniejsze wytyczne CEPEJ dotyczące zarządzania czasem⁴⁵ w celu wskazania najlepszych praktyk, które mogłyby znaleźć zastosowanie także w procedurach TSUE. W szczególności Trybunał stwierdził, że opracowana przez CEPEJ lista kontrolna w zakresie zarządzania czasem mogłaby stanowić użyteczne narzędzie do oceny, na ile TSUE dysponuje odpowiednimi informacjami i analizuje istotne aspekty postępowania

⁴³ Program ramowy dotyczący rozpatrywania każdej sprawy w optymalnym i rozsądnym czasie (2005); lista kontrolna w zakresie zarządzania czasem (lista kontrolna wskaźników służących do analizy długości postępowania w wymiarze sprawiedliwości) (2005); kompendium „najlepszych praktyk” w zakresie zarządzania czasem w postępowaniu sądowym (2006); zmienione wytyczne Saturn dotyczące zarządzania czasem w sądach (2014); podręcznik wdrożenia „Toward European time-frames for judicial proceedings” [W stronę europejskich terminów w postępowaniu sądowym] (2016).

⁴⁴ Są to okresy, w których musi zostać rozstrzygnięta konkretna liczba lub odsetek spraw, biorąc pod uwagę wiek zawisłych spraw.

⁴⁵ W szczególności następujące ogólne kierunki działania określone w ramowym programie CEPEJ: poprawa przewidywalności terminów, określenie i monitorowanie standardów dotyczących optymalnego terminu dla poszczególnych rodzajów spraw, udoskonalenie narzędzi statystycznych oraz rozwój strategii informacyjnych i komunikacyjnych, a także określenie priorytetów w zarządzaniu sprawami.

sądowego. Lista ta zawiera sześć wskaźników zarządzania czasem. Poszczególne punkty listy odnoszące się do każdego z tych wskaźników wyszczególniono w **załączniku III**.

Na **wykresie 9** przedstawiono dokonaną przez Trybunał ocenę tego, na ile dostępne informacje oraz ich analizy dokonywane przez TSUE są zgodne z odpowiednimi wytycznymi CEPEJ dotyczącymi wskaźników. Ocenę oparto na analizie systemów TSUE służących do zarządzania sprawami i próby 60 zamkniętych spraw (zob. **pkt 36–60**). Mimo że w większości obszarów objętych sześcioma wskaźnikami CEPEJ dotyczącymi zarządzania czasem osiągnięto znaczne postępy, w toku przeglądu stwierdzono, że pomiar wyników działalności sądowej nadal wymaga poprawy.

Wykres 9 – Dokonana przez Trybunał ocena wykorzystania przez TSUE najistotniejszych wytycznych CEPEJ dotyczących listy kontrolnej w zakresie zarządzania czasem

Wskaźnik CEPEJ	Wykorzystanie przez TSUE	Ocena zgodności procedur zarządzania czasem w TSUE z wytycznymi CEPEJ określonymi we wskaźnikach
1) Zdolność do oceny ogólnego czasu trwania postępowania	tak	Dostępne są dane dotyczące długości trwania postępowania w odniesieniu do każdej sprawy, zarówno ogólnego czasu rozpoznawania sprawy, jak i poszczególnych etapów postępowania (zob. <u>pkt 28–30</u>).
2) Ustanowione standardy dotyczące czasu trwania postępowania	częściowo	Mimo że TSUE wyznaczył standardowe terminy instrukcyjne dotyczące zarządzania sprawą dla poszczególnych etapów postępowania, nie są one dostosowane do różnych rodzajów spraw (zob. <u>pkt 55 i 57</u>).
3) Dostatecznie doprecyzowana typologia spraw	częściowo	Systemy informatyczne stosowane przez TSUE dostarczają szczegółowych informacji o sprawach. Informacji tych nie wykorzystuje się jednak do kategoryzowania spraw pod kątem ich złożoności i średniego czasu rozpoznawania (zob. <u>pkt 62</u>).
4) Zdolność do monitorowania przebiegu postępowania	częściowo	Chociaż czas trwania najważniejszych, typowych etapów postępowania jest rejestrowany, nie rejestruje się czasu (zasobów) faktycznie poświęconego na poszczególne etapy postępowania ani czynników, które miały wpływ na czas trwania procedur (zob. <u>pkt 34, 46 i 47</u>).
5) Zdolność do szybkiego stwierdzenia opóźnień i złagodzenia ich skutków	częściowo	Regularnie zaznaczane są przedłużenia po przekroczeniu standardowych terminów instrukcyjnych, które nie uwzględniają jednak złożoności i typologii spraw (zob. <u>pkt 55 i 57</u>).
6) Wykorzystanie nowoczesnej technologii jako narzędzia zarządzania czasem w systemie wymiaru sprawiedliwości	częściowo	Podstawowe dane dotyczące wszystkich spraw są rejestrowane w systemach informatycznych i mogą zostać bezzwłocznie udostępnione. Gromadzone dane nie są jednak w pełni wykorzystywane do celów zarządzania (zob. <u>pkt 69–72</u>). Systemy informatyczne nie są w pełni zintegrowane (zob. <u>pkt 81–82</u>).

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

69. CEPEJ podkreśliła potrzebę wyznaczenia standardów dotyczących czasu trwania postępowania i zauważyła, że „jeżeli stwierdza lub przewiduje się odstępienie od standardów i wartości docelowych dotyczących terminów postępowania sądowego, należy bezzwłocznie podjąć działania w celu zaradzenia przyczynom takich odstępstw”⁴⁶. Analiza odpowiedzi na kwestionariusze dotyczące próby spraw dobranej przez Trybunał pokazuje, że odstępstwa od terminów instrukcyjnych spowodowane są na przykład liczbą i złożonością spraw, którymi zajmuje się dany sędzia, jak również przyczynami związanymi z końcem mandatów sędziów i brakiem dyspozycyjności konkretnych referendarzy (zob. **pkt 48–49**).

Analiza złożoności spraw – możliwe podejście wspierające proces zarządzania

70. Jak wynika z odpowiedzi TSUE na kwestionariusz dotyczący próby spraw dobranej przez Trybunał, złożoność spraw jest ważnym czynnikiem odbijającym się na ogólnym czasie trwania postępowania (zob. **pkt 47–48**). Zdaniem Trybunału możliwe jest poszerzenie analizy złożoności spraw przy wykorzystaniu istniejących danych, co potencjalnie może poprawić proces zarządzania sprawami w TSUE. Aby zbadać ten potencjał, Trybunał przeprowadził analizę mającą na celu ustalenie, czy zachodzi korelacja⁴⁷ między pewnymi czynnikami⁴⁸ wskazującymi na złożoność sprawy a ogólnym czasem rozpoznawania spraw zamkniętych w latach 2014–2015.

⁴⁶ Zmienione wytyczne Saturn dotyczące zarządzania czasem w sądach (2014).

⁴⁷ Korelacja to pojęcie statystyczne, które wskazuje na obserwowany stopień zależności dwóch lub większej liczby zmiennych, które są od siebie współzależne. Korelacja dodatnia wskazuje stopień, w jakim zwiększenie wartości jednej ze zmiennych przekłada się na zwiększenie wartości oczekiwanej drugiej zmiennej; korelacja ujemna oznacza natomiast stopień, w jakim zwiększenie wartości jednej zmiennej powoduje zmniejszenie wartości drugiej.

⁴⁸ Dla Trybunału Sprawiedliwości – historyczna średnia czasu rozpoznawania spraw tego samego rodzaju (według rodzaju procedury i rodzaju orzeczenia); skład orzekający, do którego skierowano sprawę, z uwzględnieniem faktu, że bardziej złożone sprawy są zazwyczaj kierowane do izb złożonych z pięciu sędziów i *wielkiej izby*; całkowita liczba stron dokumentów wchodzących w skład akt; liczba stron przetłumaczonych w związku ze sprawą; czy rzecznik generalny przedstawił opinię; rodzaj orzeczenia (wyrok czy postanowienie); liczba stron orzeczenia. Dla Sądu – historyczna średnia czasu rozpoznawania spraw tego samego rodzaju (według przedmiotu sprawy i rodzaju orzeczenia); całkowita liczba stron dokumentów wchodzących w skład akt; liczba stron przetłumaczonych w związku ze sprawą; rodzaj orzeczenia (wyrok czy postanowienie); liczba stron orzeczenia.

71. Wyniki analizy, przedstawione w załączniku IV, wskazują na stosunkowo silną korelację dodatnią⁴⁹ między tymi czynnikami stanowiącymi o złożoności sprawy a czasem jej rozpoznawania. Każdy z wykorzystanych czynników można uznać za istotny w odniesieniu do ogólnego czasu rozpoznawania spraw. Wynik ten pokazuje, że bardziej pogłębiona analiza danych historycznych mogłaby posłużyć do wygenerowania bardziej szczegółowych informacji dotyczących zarządzania niż dostępne obecnie. W ramach tej analizy można by wskazać sprawy, które rozpoznawano znacznie dłużej lub krócej, niż wskazywałyby na to ich cechy. Informacje te mogłyby następnie posłużyć np. do wskazania powtarzających się problemów, które doprowadziły do zwłoki, oraz najlepszych praktyk pozwalających zamknąć sprawę w krótszym terminie. Takie podejście mogłoby zapewnić wsparcie w podejmowaniu decyzji przez cały cykl życia spraw oraz przyczynić się do poprawy efektywności ogólnego zarządzania sprawami.

72. Przedstawiona analiza stanowi pierwszą przymiarkę do wykorzystania dostępnych danych. Oczywiście można by ją udoskonalić w oparciu o doświadczenia TSUE, między innymi uwzględniając więcej wskaźników i dostosowując wagę przypisaną poszczególnym czynnikom.

Wsparcie procesu zarządzania sprawami

73. Rolą służb wspierających jest ułatwienie efektywnej realizacji najważniejszych etapów zarządzania sprawami. Trybunał zbadał aspekty odnoszące się do tłumaczeń pisemnych (zob. pkt 74–79) i systemów informatycznych (zob. pkt 80–85).

Tłumaczenia pisemne

74. Tłumaczenie dokumentów odgrywa zasadniczą rolę we wspieraniu działalności sądowej TSUE z uwagi na wymóg rozpoznawania spraw i publikowania znacznej liczby orzeczeń we wszystkich językach urzędowych UE. Dostępność tłumaczeń na pewnych kluczowych

⁴⁹ Współczynnik korelacji wynosi 0,7 (w skali od 0 do 1, gdzie 0 oznacza brak korelacji, a 1 zupełną dodatnią korelację liniową).

etapach⁵⁰ może mieć bezpośredni wpływ na czas trwania cyklu życia sprawy. W sprawach objętych próbą (zob. **pkt 36–40 i 46–50**) wpływ tego czynnika jest niewielki w stosunku do ogólnego czasu rozpoznawania sprawy.

75. W latach 2014–2016 w TSUE każdego roku przetłumaczono łącznie 1,1 mln stron. Od 26% do 36% tłumaczeń wykonywali zewnątrzni *tłumacze lingwiści*, a roczny koszt tych tłumaczeń mieścił się w przedziale od 9 do 12 mln euro.

Wyznaczanie terminów

76. TSUE stosuje różne metody wyznaczania terminów na przetłumaczenie akt sprawy. W większości przypadków wyznaczane są terminy dostosowane do potrzeb⁵¹. Stosuje się także sztywne terminy, w których nie bierze się pod uwagę cech konkretnej sprawy⁵². W tym przypadku terminy nie odzwierciedlają średniej liczby stron, które może dziennie przetłumaczyć prawnik lingwista. Wykorzystanie zarówno terminów dostosowanych do potrzeb, jak i sztywnych terminów pozostawia pewien margines elastyczności w zarządzaniu obciążeniem pracą w DG TRAD.

Planowanie centralne i planowanie w wydziałach językowych

77. Terminy są uzgadniane przez zamawiającego⁵³ i centralny wydział planowania. Dostępne są narzędzia zarządzania służące do planowania pracy w wymiarze tygodniowym oraz monitorowania postępów tłumaczeń w stosunku do terminów. Nie rejestruje się jednak tego, ile czasu zajęło prawnikom lingwistom przetłumaczenie poszczególnych dokumentów. Informacje takie mogłyby pozwolić na określenie najlepszych praktyk i obszarów, w których możliwy jest przyrost wydajności.

⁵⁰ Na przykład dostępność przekładu ostatniego pisma procesowego na koniec procedury pisemnej i dostępność przekładu projektu wyroku.

⁵¹ Dotyczy to wyroków i opinii rzeczników generalnych.

⁵² Np. 20 dni roboczych w przypadku wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i zazwyczaj dwa miesiące na przetłumaczenie dokumentów procesowych (których długość w Sądzie nie przekracza 50 stron).

⁵³ W szczególności sekretariat, gabinet prezesa izby odpowiedzialnej za daną sprawę lub gabinet sędziego sprawozdawcy.

Dotrzymywanie terminów tłumaczenia dokumentów

78. Trybunał stwierdził, że w latach 2014–2015 w dużej mierze dotrzymywano terminów tłumaczenia. W kontekście procedury pisemnej kluczową datą jest przetłumaczenie ostatnich dokumentów procesowych, ponieważ uruchamia bieg terminu instrukcyjnego na sporządzenie sprawozdań wstępnych przez sędziów. Trybunał stwierdził, że w znacznej liczbie przypadków (29% w Trybunale Sprawiedliwości i 57% w Sądzie) przekłady były dostępne od 5,5 do 9 dni przed wyznaczonym terminem wewnętrznym.

Porównanie z wynikami w innych instytucjach unijnych

79. TSUE uczestniczy w pracach Międzyinstytucjonalnego Komitetu ds. Tłumaczeń (ICTI), który ma za zadanie propagowanie najlepszych praktyk. TSUE poczynił postępy w kierunku ustanowienia wskaźników wykonania (tzw. KIAPI), które mają na celu wykorzystanie metodyki pomiaru działalności w zakresie tłumaczeń⁵⁴ umożliwiające dokonywanie porównań z innymi instytucjami unijnymi⁵⁵.

Systemy informatyczne

80. Korzystanie ze skomputeryzowanych systemów wsparcia powinno między innymi służyć do usprawnienia zarządzania w sądownictwie i ułatwienia użytkownikom dostępu do sądów w celu przyspieszenia procedur, a tym samym przyczyniać się do skrócenia czasu trwania postępowania⁵⁶.

⁵⁴ Obejmuje ona następujące elementy: 1) koszt tłumaczeń, 2) koszt tłumaczeń (średnia krocząca), 3) liczba przetłumaczonych stron (produkt), 4) kontrola jakości, 5) dotrzymywanie terminów / zamówienia zrealizowane na czas, 6) tłumacze, 7) tempo pracy, 8) wskaźnik outsourcingu oraz 9) produkty i wskaźniki niedotyczące tłumaczeń.

⁵⁵ Działania w następstwie uwag i zaleceń zawartych w rezolucji Parlamentu z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie udzielenia absolutorium za rok 2013 (pkt 24).

⁵⁶ Publikacja CEPEJ Studies nr 24 dotycząca europejskiego systemu sądowego (skuteczność i jakość działania wymiaru sprawiedliwości) „Thematic report: Use of Information Technology in European Courts” [Raport tematyczny: wykorzystanie technologii informacyjnej w sądach europejskich] (2016).

Złożoność i brak integracji

81. W TSUE w użytku jest 95 aplikacji informatycznych obejmujących działalność sądową i administracyjną. Według TSUE tak duża ich liczba wynika z faktu, że korzystają z nich dwa organy (Trybunał Sprawiedliwości i Sąd), oraz ze złożoności wzajemnie ze sobą powiązanych procesów. Co więcej, TSUE w dalszym ciągu korzysta z podstawowej bazy danych, *Litige*, stworzonej w 1995 r., a jednocześnie opracowuje pojedyncze aplikacje służące do zaspokojenia konkretnych potrzeb. Jako nadrzędny priorytet traktowano potrzebę zapewnienia ciągłości w rozpatrywaniu spraw sądowych.

Interfejsy z innymi aplikacjami

82. W niektórych przypadkach brak integracji bazy danych Litige z pozostałymi aplikacjami wykorzystywanymi w rozpatrywaniu spraw powoduje konieczność ręcznego wprowadzania danych i powielania już wprowadzonych danych, co jest niewydajne i oznacza ryzyko wygenerowania błędnych danych.

Usprawnienia w architekturze informatycznej służącej do zarządzania sprawami

83. W wieloletnim planie strategicznym Dyrekcji Informacji i Technologii (DIT) na lata 2016–2020⁵⁷ stwierdzono, że rozwój aplikacji informatycznych może przyczynić się do uzyskania znacznych korzyści w postaci zwiększonej wydajności, ograniczenia opóźnień i mniejszego zapotrzebowania na zasoby.

84. TSUE kilkakrotnie podejmował próby udoskonalenia istniejących systemów informatycznych służących do zarządzania sprawami. W szczególności w 2000 r. Sąd uruchomił ambitny projekt dotyczący zintegrowanego systemu informatycznego do zarządzania sprawami o nazwie Pro-Curia, mającego zastąpić bazę danych Litige i wyposażonego w uproszczone i ustandaryzowane funkcjonalności. Trudności z jego wdrożeniem spowodowały jednak wstrzymanie prac.

⁵⁷ „Evolution des technologies de l’information à la Cour de Justice de l’Union européenne: Une approche stratégique 2016-2020” [Zmiany w dziedzinie technologii informacyjnych w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej – podejście strategiczne na lata 2016-2020].

85. W związku z powyższym TSUE pozostał przy systemie Litige i postanowił zrealizować dwa inne projekty oparte na tym systemie – program Enterprise Content Management (ECM) i modernizację systemu Litige, z myślą o usprawnieniu wsparcia informatycznego w zakresie zarządzania sprawami. W momencie przeprowadzania przeglądu wdrażanie tych rozwiązań wciąż trwało.

Praktyki językowe

86. Praktyki językowe bezpośrednio oddziałują na działalność sądową TSUE. Posługiwanie się językiem francuskim jako jedynym językiem narad i *de facto* językiem roboczym (z wyjątkiem opinii rzeczników generalnych⁵⁸) oznacza, że wszystkie dokumenty procesowe muszą zostać przetłumaczone na ten język z języka urzędowego UE, w którym wpłynęły, z wyjątkiem załączników do pism, które są tłumaczone wyłącznie na życzenie.

87. Trybunał stwierdził, że w latach 2014–2016 znacznie większy odsetek spraw skierowano do TSUE, a w szczególności do Sądu, w języku angielskim (28%) i niemieckim (20%) niż w języku francuskim (13%). Mimo że Trybunał Obrachunkowy jest świadom złożoności, potencjalnego oddziaływania i wrażliwego charakteru zagadnienia praktyk językowych, powyższy fakt wskazuje na to, że można by rozważyć poszerzenie gamy języków narad TSUE, w szczególności Sądu, o języki inne niż francuski. Jedną z konsekwencji takiego rozwiązania byłaby możliwość sporządzania notatek wewnętrznych, sprawozdań wstępnych, wyroków i postanowień bezpośrednio w tych językach. Co więcej, pewna liczba dokumentów procesowych przedkładanych w tych dwóch językach nie musiałaby być tłumaczona na język francuski.

88. Ewentualną zmianę praktyk językowych należy jednak rozważyć względem korzyści wynikających z dalszego odbywania narad wyłącznie w języku francuskim. Zdaniem TSUE korzyści te to między innymi uniknięcie ewentualnych rozbieżności między pojęciami prawnymi stosowanymi w poszczególnych językach wybranych jako język narad oraz spójność z wcześniejszym orzecnictwem unijnym.

⁵⁸ Rzecznicy generalni mogą sporządzić opinię w języku ojczystym, ale zachęca się ich do sporządzenia jej w jednym z języków „pośrednich” (niemiecki, angielski, hiszpański lub włoski) lub w języku francuskim.

89. W lutym 2016 r. prezes Sądu wystosował notę do sekretarza Trybunału Sprawiedliwości, w której zwrócił się o przedstawienie oceny skutków zmiany języka narad. Ocena ta miała obejmować warunki organizacyjne oraz analizę kosztów i korzyści z perspektywy kosztów budżetowych oraz czasu trwania postępowań. Oceny nie sfinalizowano jeszcze jednak z powodu braku pewności co do konsekwencji wyjścia Wielkiej Brytanii z UE.

WNIOSKI

90. W ostatnich latach TSUE podjął istotne działania natury organizacyjnej i proceduralnej mające na celu zwiększenie efektywności rozpatrywania spraw i poprawę sprawozdawczości w tym zakresie. Do większego nacisku na terminowość przyczyniło się zwłaszcza wprowadzenie terminów instrukcyjnych dla ukończenia najważniejszych etapów w cyklu życia sprawy oraz stopniowe udoskonalanie narzędzi i raportów w zakresie monitorowania. TSUE publikuje statystyki i analizy wyników działalności sądowej. Wynika z nich, że mimo wzrostu liczby składanych spraw średni czas potrzebny do ich rozstrzygnięcia skrócił się lub utrzymał na tym samym poziomie. Należy także zwrócić uwagę, że podjęto działania mające na celu zmniejszenie znacznej liczby zaległych spraw przed Sądem, a do końca 2016 r. poczyniono postępy w kierunku istotnego zmniejszenia ogólnej liczby dni opóźnień w ramach jednego z najważniejszych etapów postępowania sądowego (zob. **pkt 59**). Wynika to nie tyle ze zwiększenia zasobów, ile z większych wysiłków i inicjatyw kierownictwa. Skutki reformy Sądu, mianowicie podwojenie liczby sędziów i personelu ich gabinetów, mogą wywrzeć wpływ dopiero w przyszłości (zob. **pkt 8–10**).

91. Obecne podejście TSUE do wyznaczania terminów instrukcyjnych zakłada, że określone terminy powinny zostać dotrzymane w ujęciu uśrednionym. Tym samym krótkie sprawy mają zrównoważyć te wymagające dużych nakładów czasu. Sprawy są nadal monitorowane indywidualnie, a w razie niedotrzymania terminu instrukcyjnego wysyłane są przypomnienia, tak aby skoncentrować się na tych sprawach, w których terminy już przekroczone (zob. **pkt 51–52**).

92. Przeprowadzony przez Trybunał przegląd pierwszej części procesu zarządzania sprawą, tzw. procedury pisemnej, wykazał, że możliwości skrócenia tego etapu są ograniczone. Leży on głównie w gestii sekretariatów i obejmuje otrzymanie sprawy i przygotowanie jej akt. Jeśli

chodzi o zbadane sprawy, sekretariaty wyjaśniły, dlaczego procedura pisemna się wydłużyła, i w większości przypadków poinformowały, jak przełożyło się to na czas trwania postępowania. Powodem było przede wszystkim stosowanie przepisów proceduralnych TSUE, które w pewnych sytuacjach przewidują sztywne terminy, np. jeśli chodzi o prawo stron do repliki. TSUE wykazał się jednak proaktywną postawą w odniesieniu do niektórych problemów. Dostosowano np. regulamin postępowania w odniesieniu do zachowania poufności spraw oraz wdrożono system E-Curia w celu przyspieszenia procedury składania spraw (zob. **pkt 36–40**).

93. Elementami procesu zarządzania sprawą, które zwykle trwają najdłużej, są etapy po zakończeniu procedury pisemnej, które wchodzą głównie w zakres odpowiedzialności sędziów w poszczególnych *składach orzekających*, rzeczników generalnych i ich referendarzy. Mając na względzie ograniczenie zakresu przeglądu opisane w pkt 12–14, Trybunał uzyskał, za pośrednictwem oświadczeń kierownictwa, informacje o najważniejszych przyczynach, dla których nie zawsze dotrzymywano terminów instrukcyjnych. Przyczyny te obejmowały obciążenie sędziów pracą, dyspozycyjność referendarzy i złożoność spraw. Niniejsza analiza umożliwiła Trybunałowi uzyskanie szerszej wiedzy na temat czynników, które mogą odbić się na czasie trwania tego etapu. Informacje dotyczące tego, ile czasu można konkretnie przypisać poszczególnym czynnikom, były jednak niewystarczające. Co więcej, uzyskano niewiele informacji na temat dostępności i wykorzystania zasobów ludzkich w przypadku poszczególnych spraw. Uniemożliwiło to stwierdzenie, czy i o ile można by było skrócić czas rozpoznawania wybranych spraw (zob. **pkt 33–35 i 46–50**).

94. Przeanalizowano rolę, jaką w procesie zarządzania sprawami odgrywa proces tłumaczenia. Trybunał odnotowuje, że służby tłumaczeniowe pracują zarówno w oparciu o sztywne terminy, jak i terminy dostosowane do potrzeb. Z przeprowadzonej przez Trybunał analizy spraw nie wynika, aby proces tłumaczenia w istotny sposób wydłużał ogólny czas rozpoznawania spraw. Znaczna część zlecanych przekładów jest wykonywana w terminie. Obecnie trwają także prace nad wdrożeniem kluczowych wskaźników wykonania, które powinny umożliwić dokonywanie porównań między instytucjami (zob. **pkt 74–79**).

95. Systemy informatyczne w TSUE są złożone i opierają się na dezaktualizującej się centralnej bazie danych, do której stopniowo dodawano szereg podsystemów. TSUE nie

opracował jeszcze w pełni zintegrowanego systemu informatycznego, który wspierałby zarządzanie sprawami. Trybunał stwierdza, że długofalowy cel, jakim jest wypracowanie bardziej zintegrowanego podejścia, powinien zapewnić przyrost efektywności, ograniczyć potrzebę powielania działań i posiadania dużej liczby aplikacji oraz zminimalizować konieczność ręcznego wprowadzania danych (zob. **pkt 80–85**).

96. Obecny system, w którym językiem narad i *de facto* językiem roboczym instytucji jest język francuski, ma zarówno zalety, jak i wady. W TSUE rozważano przeprowadzenie analizy kosztów i korzyści dotyczącej możliwości poszerzenia gamy języków narad Sądu o języki inne niż francuski. Taka analiza powinna pomóc w ocenie sytuacji i podjęciu w przyszłości decyzji w tej sprawie (zob. **pkt 86–89**).

97. W ujęciu ogólnym Trybunał stwierdził, że możliwe jest dalsze ulepszenie wyników dzięki przechodzeniu na bardziej aktywne zarządzanie poszczególnymi sprawami. Obecne podejście TSUE do pomiaru efektywności nie jest oparte na terminach dostosowanych do potrzeb, które uwzględniałyby złożoność sprawy, obciążenie pracą, potrzebne zasoby i dyspozycyjność personelu. Obecnie terminy instrukcyjne wyznaczane dla pewnych rodzajów spraw stanowią jedynie ogólny cel w obszarze zarządzania i mają być dotrzymywane w ujęciu średnim (zob. **pkt 91**). Chociaż podejście to bez wątpienia stanowiło impuls do wprowadzenia ulepszeń, nie można postawić znaku równości między czasem, jaki średnio upływa do zamknięcia pewnych rodzajów spraw lub postępowań, a rozsądnym terminem rozpoznania poszczególnych spraw.

KWESTIE DO ROZWAŻENIA W KONTEKŚCIE DALSZYCH ULEPSZEŃ

98. Aby ulepszyć zarządzanie sprawami, TSUE powinien rozważyć:

- A) dokonywanie pomiaru wyników w odniesieniu do poszczególnych przypadków na podstawie terminów dostosowanych do potrzeb, z uwzględnieniem faktycznie wykorzystanych zasobów. Zapewniłoby to kierownictwu informacje zarówno o problematycznych sprawach, jak i o elementach dobrej praktyki, i mogłoby przyczynić się do uzyskania dalszych przyrostów efektywności;
- B) wprowadzenie dalszych usprawnień w zakresie sprawozdawczości na temat wyników poprzez przechodzenie na system sprawozdawczy, w którym dane dotyczyłyby nie

średniego czasu rozpoznawania spraw danego rodzaju, ale konkretnej liczby spraw, w przypadku których dotrzymano wyznaczonych terminów. Pozwoliłoby to na bardziej szczegółową sprawozdawczość na temat rezultatów, a tym samym zwiększyło rozliczalność TSUE. Jest to szczególnie istotne w świetle nowych zasobów udostępnionych w kontekście reformy;

- C) wdrożenie polityki pozwalającej na bardziej elastyczne przydzielanie obecnych referendarzy, aby pomóc w łagodzeniu problemów wynikających z czynników związanych z zarządzaniem zasobami lub z kwestii organizacyjnych (brak dyspozycyjności referendarzy, obciążenie pracą sędziów, rzeczników generalnych i ich referendarzy, zmiana przydziału spraw spowodowana końcem mandatu sędziego);
- D) dalsze podnoszenie świadomości w państwach członkowskich i w Radzie na temat tego, jak istotne jest nominowanie i powoływanie sędziów w terminie;
- E) ukończenie analizy kosztów i korzyści, jakie wiązałyby się ze zmianą obecnej praktyki w Sądzie i stosowania podczas narad języków innych niż francuski (oddziaływanie pod względem organizacyjnym, budżetowym i dotyczącym czasu rozpoznawania sprawy);
- F) możliwość opracowania w pełni zintegrowanego systemu informatycznego wspierającego zarządzanie sprawami.

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Izbę V, której przewodniczył Lazaros S. LAZAROU, członek Trybunału Obrachunkowego, na posiedzeniu w Luksemburgu w dniu 5 września 2017 r.

W imieniu Trybunału Obrachunkowego

Klaus-Heiner LEHNE

Prezes

ZAŁĄCZNIK I**Próba spraw w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie dobrana na potrzeby przeglądu****TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI (2014)**

Procedura (w jaki sposób zamknięto sprawę)	Przedmiot	Czas rozpoznawania sprawy
Odwołanie (wyrok)	Dostęp do dokumentów	23,3 miesiąca
Odwołanie (wyrok)	Konkurencja	24,9 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Środowisko	27,9 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Środowisko naturalne	28,4 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Podatki	24,5 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Podatki	16,6 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Swoboda przedsiębiorczości	23,5 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Swobodny przepływ kapitału	27,0 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Polityka społeczna	23,5 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Zasady prawa Unii	27,4 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Zbliżanie ustawodawstw	27,9 miesiąca
Odwołanie (postanowienie)	Rolnictwo	18,5 miesiąca
Odwołanie (postanowienie)	Prawo instytucjonalne	10,4 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (postanowienie)	Rolnictwo	18,1 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Zbliżanie ustawodawstw	12,4 miesiąca

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI (2015)

Procedura (w jaki sposób zamknięto sprawę)	Przedmiot	Czas rozpoznawania sprawy
Odwołanie (wyrok)	Pomoc państwa	28,1 miesiąca
Odwołanie (wyrok)	Środowisko	25,8 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Swobodny przepływ osób	26,7 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Prawo instytucjonalne	23,8 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Konkurencja	27,4 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	23,8 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	23,7 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Podatki	22,9 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Swobodny przepływ osób	26,9 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Swobodny przepływ osób	23,6 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Zamówienia publiczne	23,9 miesiąca
Odwołanie (postanowienie)	Cła unijne	16,8 miesiąca
Odwołanie (postanowienie)	Własność intelektualna i przemysłowa	16,2 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (postanowienie)	Podatki	16,9 miesiąca
Odesłanie prejudycjalne (wyrok)	Swoboda przedsiębiorczości	12,7 miesiąca

SĄD (2014)

Procedura (w jaki sposób zamknięto sprawę)	Przedmiot	Czas rozpoznawania sprawy
Odwołanie (wyrok)	Regulamin pracowniczy	24,3 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	41,5 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	38,5 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	37,1 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	35,3 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	33,4 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Pomoc państwa	46,3 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Konkurencja	45,8 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Pomoc państwa	43,0 miesiąca
Odwołanie (postanowienie)	Regulamin pracowniczy	24,1 miesiąca
Własność intelektualna (postanowienie)	Własność intelektualna i znaki towarowe	31,9 miesiąca
Skarga bezpośrednia (postanowienie)	Pomoc państwa	45,6 miesiąca
Skarga bezpośrednia (postanowienie)	Pomoc państwa	44,8 miesiąca
Skarga bezpośrednia (postanowienie)	Środowisko	33,8 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Pomoc państwa	24,5 miesiąca

SĄD (2015)

Procedura (w jaki sposób zamknięto sprawę)	Przedmiot	Czas rozpoznawania sprawy
Odwołanie (wyrok)	Regulamin pracowniczy	31,2 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	39,6 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	38,0 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	35,8 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	33,1 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	31,2 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	30,1 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Środki ograniczające	41,1 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Polityka handlowa i dumping	41,0 miesiąca
Skarga bezpośrednia (wyrok)	Badania naukowe i rozwój	40,6 miesiąca
Odwołanie (postanowienie)	Regulamin pracowniczy	15,6 miesiąca
Własność intelektualna (postanowienie)	Własność intelektualna i znaki towarowe	33,3 miesiąca
Skarga bezpośrednia (postanowienie)	Rozporządzenie REACH	30,9 miesiąca
Skarga bezpośrednia (postanowienie)	Środowisko	23,3 miesiąca
Własność intelektualna (wyrok)	Własność intelektualna i znaki towarowe	17,8 miesiąca

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

ZAŁĄCZNIK II**Analiza czynników mających wpływ na czas rozpoznawania 60 spraw w TSUE objętych próbą****Czynniki mające wpływ na czas trwania procedury pisemnej w Trybunale Sprawiedliwości (wskazane przez sekretariat)**

Czynniki mające wpływ na czas trwania postępowania podczas procedury pisemnej	Liczba spraw, których to dotyczyło (na 30 spraw)	Ogółem (w proc.)
Oczekiwanie na tłumaczenie z instytucji będących stronami postępowania	10	33%
Obciążenie pracą w Dyrekcji Generalnej Tłumaczeń	5	17%
Dopuszczenie <i>interwencji</i>	4	13%
Wezwanie stron do przedstawienia dokumentów	4	13%
Przedłużenie terminu na wniosek strony	3	10%
Dopuszczenie drugiej wymiany <i>pism</i> (replika/duplika)	3	10%
Konsultacja ze stronami dotycząca etapu postępowania (np. połączenie spraw)	2	7%
Wniesienie odwołania wzajemnego / skargi wzajemnej	1	3%
Tłumaczenie bardzo długich dokumentów procesowych	1	3%

Czynniki mające wpływ na długość rozpatrywania spraw w Trybunale Sprawiedliwości (wskazane przez sędziów i rzeczników generalnych)

Czynniki mające wpływ na czas trwania postępowania po zakończeniu procedury pisemnej	Liczba spraw, których to dotyczyło (na 30 spraw)		Liczba spraw wskazana łącznie przez sędziów lub rzeczników generalnych (na 30 spraw)	Ogółem (w proc.)
	Sędziowie	Rzecznicy generalni		
Wakacje sądowe	18	4	19	63%
Sprawa, w której podniesiono nowe lub szczególnie złożone kwestie prawne	9	8	12	40%
Obciążenie pracą referendarza odpowiedzialnego za akta	8	7	12	40%
Zwolnienie lekarskie, urlop macierzyński / rodzicielski lub odejście referendarza	7	6	12	40%
Obciążenie pracą sędziego sprawozdawcy lub rzecznika generalnego	7	7	11	37%
Obszerna sprawa	5	/	5	17%
Sprawa skomplikowana z uwagi na stan faktyczny bądź zagadnienia gospodarcze lub naukowe Skomplikowana sprawa (np. dotycząca nowych technologii)	2	3	5	17%
Sprawa skomplikowana z uwagi na inne kwestie	1	3	4	13%
Skoordynowane rozpatrywanie powiązanych spraw, które zostały wniesione w kilkumiesięcznych odstępach	3	2	3	10%
Nieformalne zawieszenie	3	/	3	10%
Priorytetowe potraktowanie innej sprawy, którą uznano za ważniejszą lub w której zastosowano tryb przyspieszony (lub pilny tryb prejudycjalny)	2	1	3	10%
Ponowne otwarcie ustnego etapu postępowania	2	/	2	7%
Inne	2	/	2	7%
Zwrócenie się do sądu odsyłającego o informacje lub wyjaśnienia	2	/	2	7%
Dziedzina, w której występują znaczne różnice między przepisami krajowymi	2	/	2	7%
Skoordynowane rozpatrywanie grupy spraw (np. dotyczących porozumień antykonkurencyjnych)	1	1	2	7%
Przekazanie do innego składu orzekającego	1	1	2	7%
Wygaśnięcie kadencji sędziego sprawozdawcy lub rzecznika generalnego	1	/	1	3%
Zwrócenie się o notę analityczną	1	/	1	3%
Wezwanie stron do udzielenia odpowiedzi na piśmie	/	1	1	3%

Czynniki mające wpływ na czas trwania procedury pisemnej w Sądzie (wskazane przez sekretariat)

Czynniki mające wpływ na czas trwania postępowania podczas procedury pisemnej	Liczba spraw, których to dotyczyło (na 30 spraw)	Ogółem (w proc.)
Otrzymanie i przetwarzanie dokumentów procesowych w sekretariacie (oraz podejmowane przez sędziów decyzje dotyczące dalszych działań proceduralnych)	26	87%
Dopuszczenie drugiej wymiany pism (replika/duplika)	20	67%
Wezwanie do usunięcia braków w odniesieniu do pism lub czynności procesowych utrudniających działanie	19	63%
Inne kwestie proceduralne wymagające rozstrzygnięcia	16	53%
Przedłużenie terminu na wniosek strony	12	40%
Dopuszczenie interwencji	6	20%
Wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w charakterze interwenienta	6	20%
Rozpatrywanie obszernego dokumentu	6	20%
Środki organizacji postępowania	3	10%
Przedłożenie nieprzewidzianego dokumentu	3	10%
Inne przyczyny związane z administracją	3	10%
Wniesienie odwołania wzajemnego / skargi wzajemnej	2	7%
Rozwiązanie problemów związanych z poufnością	2	7%
Zarzut niedopuszczalności, brak właściwości, brak potrzeby orzekania, etap postępowania, w którym wymagane jest przedstawienie uwag przez strony	2	7%
Inne czynniki wchodzące w zakres kompetencji sędziego sprawozdawcy, rzecznika generalnego, prezesa (izby)	2	7%
Rozwiązanie problemów związanych z utajnieniem tożsamości / pominięciem danych w obiegu publicznym	1	3%
Formalne postanowienie zawieszające postępowanie (zawieszenie)	1	3%

Czynniki mające wpływ na długość rozpatrywania spraw w Sądzie (wskazane przez sędziów)

Czynniki mające wpływ na czas trwania postępowania po zakończeniu procedury pisemnej	Liczba spraw, których to dotyczyło (na 30 spraw)	Ogółem (w proc.)
Weryfikacja projektów orzeczeń przez zespół redaktorów	29	97%
Obciążenie pracą sędziego sprawozdawcy lub rzecznika generalnego	20	67%
Zmiana składu izby	19	63%
Zmiana przydziału sprawy	18	60%
Obciążenie pracą referendarza odpowiedzialnego za akta sprawy	16	53%
Środki organizacji postępowania	16	53%
Skoordynowane rozpatrywanie grupy spraw (np. dotyczących porozumień antykonkurencyjnych)	11	37%
Wygaśnięcie kadencji sędziego sprawozdawcy lub rzecznika generalnego	11	37%
Sprawa, w której podniesiono nowe lub szczególnie złożone kwestie prawne	10	33%
Otrzymanie i przetwarzanie dokumentów procesowych w sekretariacie	10	33%
Wakacje sądowe	8	27%
Organizacja rozprawy na wniosek strony lub na skutek decyzji Sądu (w szczególności w przypadku spraw z zakresu własności intelektualnej i odwołań)	8	27%
Obszerna sprawa	7	23%
Inne	7	23%
Termin rozprawy z uwzględnieniem cech sprawy	7	23%
Formalne postanowienie zawieszające postępowanie w sprawie (zawieszenie)	6	20%
Zwolnienie lekarskie, urlop macierzyński / rodzicielski lub odejście referendarza	6	20%
Sprawa skomplikowana z uwagi na inne kwestie	6	20%
Sprawa skomplikowana z uwagi na stan faktyczny bądź zagadnienia gospodarcze lub naukowe Skomplikowana sprawa (np. dotycząca nowych technologii)	5	17%
Przekazanie do innego składu orzekającego	5	17%
<i>Połączenie spraw</i> na potrzeby ustnego etapu postępowania	5	17%
Brak dyspozycyjności pełnomocnika lub adwokata (radcy prawnego) w terminie rozprawy / wniosek o odroczenie rozprawy	4	13%
Przedłożenie nieprzewidzianego dokumentu	4	13%
Rozwiązanie problemów związanych z kwestią poufności	4	13%
Inne przyczyny związane z administracją	4	13%
Priorytetowe potraktowanie innej sprawy, którą uznano za ważniejszą lub w której zastosowano tryb przyspieszony (lub pilny tryb prejudycjalny)	3	10%
Problemy z aplikacjami komputerowymi	2	7%
Otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo	1	3%

Źródło: Przeprowadzona przez Trybunał analiza kwestionariuszy przesłanych do TSUE.

ZAŁĄCZNIK III

**Lista kontrolna służąca do oceny stopnia osiągnięcia wskaźników zarządzania czasem
opracowanych przez CEPEJ**

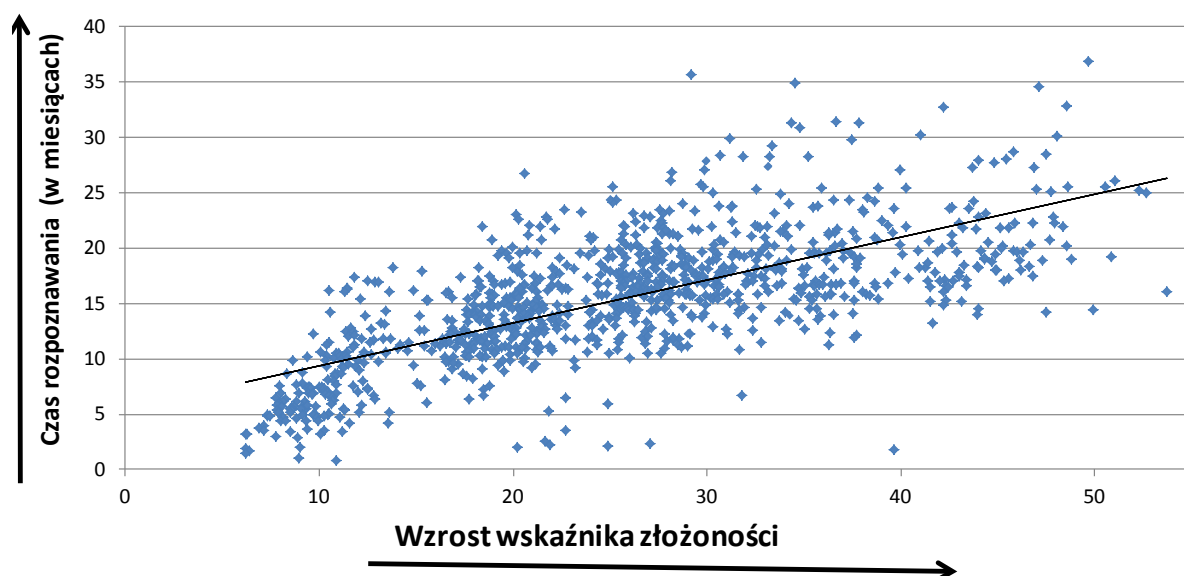
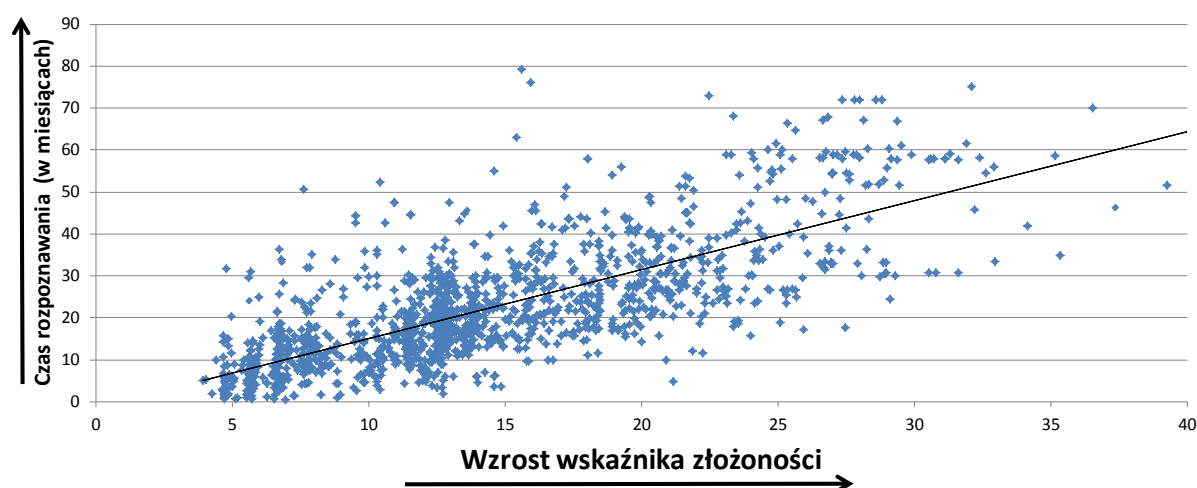
Wskaźnik CEPEJ	Najważniejsze pytania z listy kontrolnej
1) Zdolność do oceny ogólnego czasu trwania postępowania	Czy istnieje niepowtarzalny identyfikator (np. numer sprawy) lub element dla każdego postępowania, od jego wszczęcia do wydania ostatecznego wiążącego orzeczenia? Czy można ustalić ogólną długość postępowania w przypadku wszystkich zawisłych spraw?
2) Ustanowione standardy dotyczące czasu trwania postępowania	Czy opracowano standardy dotyczące optymalnych terminów dla poszczególnych rodzajów postępowania? Czy długość postępowania jest możliwa do przewidzenia dla użytkowników (stron, adwokatów lub radców prawnych, innych)?
3) Dostatecznie dopracowana typologia spraw	Czy sprawy są kategoryzowane zależnie od ich złożoności i czasu rozpoznawania?
4) Zdolność do monitorowania przebiegu postępowania	Czy monitorowane i gromadzone są dane na temat czasu trwania najważniejszych etapów w przypadku większości rodzajów spraw w celu ustalenia, na którym z nich i dlaczego występują opóźnienia?
5) Zdolność do bezzwłocznego stwierdzenia przypadków opóźnień i złagodzenia ich skutków	Czy można jednoznacznie określić, kto jest odpowiedzialny za stwierdzanie przypadków nieuzasadnionych opóźnień i zapobieganie im? Czy istnieją procedury pozwalające bezzwłocznie stwierdzić przypadki opóźnień i zmniejszyć ich skutki dla stron? Czy obowiązują procedury pozwalające przyspieszyć postępowanie i zapobiec opóźnieniom?
6) Wykorzystanie nowoczesnej	Czy w celu monitorowania długości postępowania efektywnie wykorzystuje się technologię informacyjną?

Wskaźnik CEPEJ	Najważniejsze pytania z listy kontrolnej
technologii jako narzędzia zarządzania czasem w systemie wymiaru sprawiedliwości	Czy technologia informacyjna pozwala na szybkie wygenerowanie raportów statystycznych i planowanie na poziomie politycznym?

Źródło: Lista kontrolna w zakresie zarządzania czasem (lista kontrolna wskaźników służących do analizy długości postępowania w systemie wymiaru sprawiedliwości) (CEPEJ, 2005).

ZAŁĄCZNIK IV

**Analiza korelacji pomiędzy czynnikami powodującymi złożoność spraw
a czasem rozpoznawania spraw zamkniętych w Trybunale Sprawiedliwości
i w Sądzie w latach 2014–2015**

Analiza złożoności spraw w Trybunale Sprawiedliwości**Analiza złożoności spraw w Sądzie**

Uwaga: Każdy punkt na wykresie oznacza sprawę zamkniętą w 2014 lub 2015 r. Czarne linie oznaczają linie najlepszego dopasowania, które pokazują, gdzie sprawa powinna się pojawić, biorąc pod uwagę jej wskaźnik złożoności. Punkty bardziej oddalone od linii najlepszego dopasowania wskazują na sprawy, które mogą mieć cechy wymagające dalszego zbadania.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

ODPOWIEDZI TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

Punkty I i II

Skuteczność, jakość i niezależność to zasadnicze parametry efektywnego systemu wymiaru sprawiedliwości¹. Wynika stąd, że czas trwania postępowań jest jednym spośród czynników, które należy brać pod uwagę przy ocenie systemu sądowego. Sądy wchodzące w skład Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w swoim dążeniu do wydajności kierują się koniecznością osiągnięcia równowagi między z jednej strony szybkością, z drugiej zaś – jakością kontroli sądowej i jakością orzeczeń sądowych w warunkach charakteryzujących się generalnym zwiększeniem ich obciążenia pracą.

Trybunał Sprawiedliwości i Sąd wprowadziły liczne środki organizacyjne i proceduralne w celu poprawy swojej wydajności w rozpatrywaniu spraw. Środki te doprowadziły do skrócenia lub utrzymania czasu rozpatrywania spraw. I tak przeciętny czas rozpoznawania sprawy przed Trybunałem Sprawiedliwości wynosił 19, 6 miesiąca w 2006 r. i 14,7 miesiąca w 2016 r., natomiast przed Sądem czas ten wynosił 25,8 miesiąca w 2006 r. i 18,7 miesiąca w 2016 r. Należy zauważyć, że w tym samym okresie znacząco wzrosła liczba wniesionych spraw.

Punkt III

Stwierdzony wzrost wydajności w rozpatrywaniu spraw wynika w szczególności z wprowadzenia przez Trybunał Sprawiedliwości oraz przez Sąd różnych harmonogramów oraz narzędzi monitorowania dla potrzeb załatwiania wniesionych do nich spraw. Harmonogramy te obejmują wewnętrzne terminy instrukcyjne dla zakończenia każdego etapu postępowania. Choć odnoszą się one ogólnie do rodzajów postępowania, każda sprawa jest indywidualnie monitorowana pod kątem przestrzegania przewidzianych terminów. Monitorowanie to może prowadzić do zastosowania konkretnych środków korygujących. Aktywne i indywidualizowane zarządzanie załatwianiem spraw jest więc celem realizowanym przez sądy już od dawna.

W tym kontekście zalecenie Trybunału Obrachunkowego zmierzające do dalszego udoskonalenia harmonogramów z uwzględnieniem specyfiki każdego z postępowań i złożoności spraw należy przyjąć zdecydowanie przychylnie (zob. pkt 98).

Jeżeli chodzi o system pomiaru rzeczywistego wykorzystania zasobów przeznaczanych na każdy etap każdej ze spraw rozpoznawanych przez oba sądy każdego roku (tytułem przykładu w roku 2016 Trybunał Sprawiedliwości i Sąd zakończyły 1459 spraw), również zalecany przez Trybunał Obrachunkowy, TSUE uważa, że analiza jego wprowadzenia będzie musiała uwzględniać znaczne obciążenie administracyjne i zużycie zasobów, jakie mogłyby powodować. Aspekty te powinny zostać wyważone względem konkretnej użyteczności analizy danych uzyskanych dzięki takiemu systemowi.

Punkt 4

W latach 2006-2016 liczba spraw wnoszonych do sądów Unii nie pozostawała stabilna. O ile zaległość w tym okresie wzrosła, i to pomimo znacznego zwiększenia produktywności, o tyle stało się tak z powodu jeszcze znacniejszego zwiększenia liczby wniesionych spraw, wynikającego w szczególności z kolejnych rozszerzeń Unii Europejskiej, rozszerzenia kompetencji Unii Europejskiej, a także rosnącej liczby i coraz bardziej zróżnicowanego charakteru aktów ustawodawczych i wykonawczych. TSUE pragnie zwrócić uwagę na fakt, że podczas gdy liczba spraw wniesionych do trzech wchodzących w jego skład sądów wzrosła w okresie od 2006 r. do 2016 r. o 43,6 %, liczba spraw rocznie kończonych przez te sądy wzrosła w tym samym okresie o blisko 57,3 %.

Podczas gdy punkt 4 ujmuje sądy w sposób całościowy, wykres 1 przedstawia wyniki w odniesieniu do poszczególnych sądów.

¹

The EU 2016 Justice Scoreboard (COM (2016) 199 final), s. 7.

Punkt 7

Jak wskazano w pkt I-III powyżej, podstawowym wyzwaniem dla TSUE jest zapewnienie równowagi między szybkością i jakością orzeczeń. TSUE jest szczególnie wyczulony na wspomnianą przez Trybunał Obrachunkowy konieczność, by sądy TSUE wydawały orzeczenia w jak najkrótszych terminach, a w każdym razie w terminach rozsądnych. Należy jednak podkreślić, że w Unii prawa pierwszorzędne znaczenie ma jakość orzeczeń sądowych. Pewność prawa i prawo do skutecznej ochrony sądowej są bowiem zagwarantowane wówczas, gdy wydawane orzeczenia są spójne i uzasadnione oraz zapadają z poszanowaniem praw stron sporu.

Punkt 9

Jak słusznie podkreślono w sprawozdaniu, różne środki przyjmowane przez Trybunał Sprawiedliwości od wielu lat przyniosły znaczące rezultaty. Mimo poważnego wzrostu liczby spraw wnoszonych do tych sądów znacząco wzrosła liczba spraw przez nie zakończonych, a całkowity czas rozpoznawania spraw we wszystkich kategoriach uległ bardzo wyraźnemu skróceniu.

Wykres 2

Zarówno w Trybunale Sprawiedliwości jak i w Sądzie przeciętny czas trwania postępowań od wielu lat systematycznie się skraca. Wykres 2 obrazuje jedynie stwierdzenie z pkt 9, zgodnie z którym ta pozytywna zmiana nie odnosi się do każdego rodzaju postępowania.

Ponadto decyzja o ilustrowaniu w podziale na dziedziny / rodzaje postępowania rok po roku nie pozwala na przedstawienie tendencji ze względu na efekt „huśtawki”. Przedstawienie w postaci średnich trzyletnich pozwoliłoby na stwierdzenie, że istnieje tendencja do skracania średniego czasu trwania postępowania, w tym również w podziale na dziedziny / rodzaje postępowania.

Wreszcie grafiki te dają niepełny obraz odnotowanych przez oba sądy wyników w zakresie skracania czasu postępowania, ponieważ nie wykazują one korelacji między czasem trwania postępowania a liczbą odnośnych spraw. Tytułem przykładu, pobieżne spojrzenie na grafikę dotyczącą przeciętnego czasu trwania postępowań przed Trybunałem Sprawiedliwości wywołuje wrażenie, że ów czas się wydłużył, podczas gdy najdłuższy czas postępowań dotyczy skarg bezpośrednich, stanowiących obecnie jedynie bardzo niewielką część spraw wnoszonych do Trybunału Sprawiedliwości (5,05% ogólnej liczby spraw wniesionych do Trybunału Sprawiedliwości w 2016 r.), w sytuacji gdy przeciętny czas rozpoznawania spraw prejudycjalnych i odwołań, stanowiących zasadniczą część spraw wnoszonych do Trybunału Sprawiedliwości (odpowiednio 67,92% i 25,29% w 2016 r.), ulegał stałemu skracaniu. Ponadto nawet w wypadku skarg bezpośrednich przeciętny czas trwania postępowań w okresie od 2006 r. do 2016 r. nie uległ wydłużeniu.

Podobnie, jeżeli chodzi o Sąd, dla spraw z zakresu własności intelektualnej i „innych skarg bezpośrednich” (sumujących się do 73 % spraw zakończonych w 2016 r.) czas trwania postępowań skraca się w sposób ciągły od 2013 r.

Punkt 10

Celami reformy są cele przedstawione w motywach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2015/2422 z dnia 16 grudnia 2015 r. zmieniającego Protokół nr 3 w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Dz.U. 2015, L 341, s. 14).

Punkt 13

Tajemnica narady jest zasadą prawa pierwotnego Unii Europejskiej, ujętą w art. 35 protokołu (nr 3) w sprawie statutu TSUE. Zasada ta, mająca zastosowanie do Trybunału Sprawiedliwości oraz Sądu (na podstawie art. 53 tego samego protokołu), oznacza, że indywidualne stanowiska członków sądów nie są ujawniane w jakikolwiek sposób. Zasada ta wyjaśnia, dlaczego Trybunał Obrachunkowy nie mógł uzyskać dostępu do pewnej ograniczonej liczby dokumentów objętych tajemnicą narady. Ograniczenie to w żaden sposób nie wiąże się z wolą Trybunału Sprawiedliwości, by ograniczyć dostęp do pewnych dokumentów. Jest ono obowiązkiem wynikającym z prawa pierwotnego, a jego niedopełnienie prowadziłoby do złamania ślubowania składanego przez sędziów i rzeczników generalnych przy obejmowaniu stanowiska, mogącego prowadzić do pociągnięcia ich do odpowiedzialności (zob. w tej kwestii tytuł I ww. protokołu).

Punkt 24

Stwierdzenie, że nieobecność referendarza może negatywnie wpłynąć na skuteczne załatwienie sprawy, wymaga zniuansowania. W przypadku spraw obszernych lub złożonych, a wymagających szybkiego rozpatrzenia, nierzadko wyznacza się kilku referendarzy, by pracowali w porozumieniu.

Ponadto, jeżeli jest to uzasadnione charakterem i długością nieobecności referendarza, podejmowane są środki w celu zminimalizowania wpływu tej nieobecności na ciągłość załatwiania spraw, na przykład przydzielenie spraw innemu referendarzowi z danego gabinetu lub – w określonych warunkach regulaminowych – zatrudnienie na czas określony osoby na zastępstwo.

Wykres 4

Jeżeli chodzi o przedstawienie czasu rozpoznawania spraw rozstrzyganych w drodze postanowienia w odniesieniu do różnych etapów postępowania, należy zauważyć, że postanowienie kończące postępowanie może – zależnie od okoliczności i z różnych powodów – zapaść w każdym czasie, poczynając od początku pisemnego etapu postępowania aż do etapu narady (na przykład w razie cofnięcia skargi).

Punkt 29

W odniesieniu do tego punktu TSUE odwołuje się do rozważań poprzedzających, dotyczących wykresu 4.

Punkt 46

Członkowie Trybunału Sprawiedliwości i Sądu, wspierani przez referendarzy, pracują równolegle nad wieloma sprawami, w charakterze sędziego sprawozdawcy, członka składu orzekającego lub rzecznika generalnego. O ile możliwe jest wyliczenie, dla każdej sprawy, czynników mogących wyjaśnić, że dane postępowanie trwa dłużej niż inne (jak obszerność akt, złożoność sprawy lub czasowy brak dyspozycyjności referendarza, który się nią zajmuje), o tyle precyzyjna ocena, jaki czas należy przypisać każdemu z tych czynników, wymagałaby wdrożenia złożonego systemu rozliczania, a korzyści z niego wynikające nie są natychmiast dostrzegalne. Orzeczenia wydawane przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd są ponadto wynikiem pracy kolegalnej, w której aktywnie uczestniczą wszyscy sędziowie składu orzekającego, wywodzący się z różnych systemów prawnych. Uwzględnienie różnych opinii wyrażanych przez członków składu orzekającego ma pewien wpływ na czas rozpatrywania spraw, trudny do wyrażenia w liczbach.

Punkt 47

Dokonany przez Trybunał Obrachunkowy dobór spraw, który doprowadził do wyeksponowania pewnych czynników mogących wyjaśniać czas (długi lub krótki) załatwiania niektórych spraw, wynika z pewnego wyboru. TSUE zauważa, że próba nie jest reprezentatywna dla ogółu spraw zakończonych przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd w ciągu badanych dwóch lat.

Wykres 7 i wykres 8

TSUE pragnie przedstawić wyjaśnienia w przedmiocie dwóch najczęściej wymienianych czynników. Po pierwsze, wakacje sądowe to sytuacja, która dotyczy obu sądów. Tymczasem, mimo braku jakiegokolwiek obiektywnego wyjaśnienia, czynnik ten pojawia się jedynie w wykresie 7.

Po drugie, jeżeli chodzi o weryfikację przeprowadzaną przez komórkę korektorów wyroków, która to weryfikacja jest etapem przewidzianym w obu sądach, to pojawia się ona jedynie w wykresie 8. Okazuje się, że czas poświęcony sprawom w komórce korektorów wyroków Sądu został precyzyjnie przez nią wyliczony we wszystkich kwestionariuszach (z wyjątkiem jednej sprawy, która nie była weryfikowana przez tę komórkę) w sposób systemowy, niezależnie od wagi (mniejszej lub większej) tego czasu. Ta nieodróżnicowana metoda wyjaśnia, że może chodzić o czynnik najczęściej przytaczany. Jednak ta częstotliwość nie daje żadnej wskazówki co do znaczenia tego czynnika na tle ogółu czynników mających wpływ na czas trwania postępowań. Trybunał Obrachunkowy słusznie zresztą podkreśla, że wewnętrzne terminy przewidziane na ten etap były przestrzegane.

Punkt 48

Jeżeli chodzi o czynniki, które wpłynęły na czas trwania postępowania w Trybunale Sprawiedliwości w 30 sprawach wybranych przez Trybunał Obrachunkowy, TSUE odsyła – w odniesieniu do czynnika „wakacje sądowe” – do przypisu na s. 36. Okresy odpowiadające wakacjom sądowym, znanym również w sądach krajowych, mają na celu uporządkowanie nieobecności związanych z urlopami personelu w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. W żadnym razie nie oznaczają one okresu zaprzestania działalności sądowej.

Praca nad sprawami jest bowiem kontynuowana zarówno w gabinetach jak i w służbach, a sprawozdania wstępne oraz projekty orzeczeń są latem sporządzane i rozsyłane. Ponadto, jeżeli zachodzi taka konieczność, zawsze możliwe jest w tym okresie wyznaczenie rozprawy lub narady, w szczególności w przypadku wniosku o zarządzenie środka tymczasowego lub pilnego trybu prejudycjalnego.

Punkty 51 - 60

Oba sądy opracowały zróżnicowane harmonogramy i narzędzia monitorowania uwzględniające w szczególności pewne rodzaje postępowania (dla Trybunału Sprawiedliwości: odesłania prejudycjalne, skargi o stwierdzenie nieważności, na bezczynność, o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego oraz odwołania; dla Sądu: skargi bezpośrednie, odwołania, kwestie incydentalne prowadzące do wydania postanowienia). O ile harmonogramy te warte są dalszego udoskonalenia z uwzględnieniem cech charakterystycznych spraw oraz o ile sądy odwołują się do wewnętrznych terminów instrukcyjnych opracowanych na podstawie średnich, o tyle nie ulega wątpliwości, że każda sprawa jest indywidualnie monitorowana przez sekretariaty, członków, prezesów izb i prezesów każdego sądu. Wreszcie specjalny organ (zgromadzenie/zgromadzenie prezesów izb) prowadzi kolegialnie monitoring okresowy, w ramach którego w sposób kolegialny stwierdza się stan zaawansowania spraw wymagających szczególnej uwagi.

Punkty 63 - 69

Jak wskazano w punktach I i II, do których TSUE w tym miejscu odsyła, niezależność i jakość są zasadniczymi czynnikami, które należy uwzględnić przy ogólnej ocenie prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Punkt 63

TSUE nie koncentruje się w swej analizie wydajności na liczbie spraw załatwionych przez wchodzące w jego skład sądy w oderwaniu od wykorzystywanych w tym celu zasobów. Wdrożone zostały wszelkie środki mające umożliwić jak najskuteczniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów oraz uniknięcie ich marnotrawienia.

I tak, tytułem przykładu, nowo wnoszone sprawy są natychmiast poddawane analizie, stosownie do przypadku, przez sekretariaty sądów lub dyrekcję badań i dokumentacji w celu wychwycenia ewentualnych wypadków braku właściwości lub niedopuszczalności. W takiej sytuacji prace tłumaczeniowe zostają natychmiast zawieszone, a sekretariat proponuje wydanie postanowienia.

Wstępna analiza dotyczy zresztą również istnienia spraw podobnych lub powiązanych w celu umożliwienia optymalnego przydziału nowo wnoszonych spraw oraz oceny, czy istnieje ewentualnie konieczność zawieszenia.

Punkt 64

TSUE dysponuje wewnętrznymi statystykami pozwalającymi na przeprowadzanie analizy długości różnych etapów postępowania w podziale na rodzaje postępowania lub dziedziny i w ten sposób na dokonywanie oceny wydajności w sposób zróżnicowany. Dane te mogą być podstawą refleksji w celu dalszego udoskonalenia harmonogramów rozpatrywania spraw zależnie od ich złożoności.

Punkt 65

Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości opracowana przez CEPEJ w ramach Rady Europy jest użytecznym narzędziem referencyjnym obejmującym wiele wskaźników, lecz którego jedna tylko część jest poświęcona „zarządzaniu czasem postępowań sądowych”. TSUE pragnie uściślić, że nie miał możliwości zweryfikowania, w jaki sposób przyjęte wskaźniki zostały zastosowane konkretnie do działalności Trybunału Sprawiedliwości i Sądu.

Punkt 77

Dyrekcja Generalna Tłumaczeń, w oparciu o precyzyjne wskaźniki działalności, prowadzi monitoring w czasie rzeczywistym w celu jak najlepszego wykorzystania wszystkich dostępnych zasobów. Indywidualna wydajność jest również okresowo monitorowana z uwzględnieniem ogółu wykonywanych zadań.

Pomiar czasu poświęcanego przez każdego prawnika lingwistę na każdą czynność mógłby być wykorzystywany jako narzędzie diagnostyczne, gdyby cele nie były realizowane lub gdyby stwierdzone zostały spadki wydajności. W braku takich nieudomagań odwołanie się do odpowiedzialności zawodowej każdego prawnika

lingwisty w celu przestrzegania terminów i zapewnienia w ten sposób optymalnego biegu spraw oraz szybkiego rozpowszechniania orzecznictwa stanowi – co pokazują dobre wyniki wspomniane w pkt 78 i 94 – niezaprzeczalny czynnik motywacji i wydajności.

Punkt 86

Załączniki do pism procesowych są tłumaczone wyłącznie na wyraźny wniosek sędziego sprawozdawcy lub rzecznika generalnego i jeżeli zachodzi taka potrzeba. Ponadto instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii są odpowiedzialne za tłumaczenie własnych pism procesowych.

Punkt 90

Zobacz pkt I i II.

Punkt 91

Wydajność w załatwianiu spraw w ciągu ostatnich kilku lat wyraźnie się zwiększyła dzięki wprowadzeniu przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd różnych harmonogramów i narzędzi monitorowania.

Zindywidualizowane monitorowanie spraw okazuje się konieczne, gdyż terminy z harmonogramu powinny co do zasady być przestrzegane w każdej sprawie, dla której taki harmonogram obowiązuje. Jednak obiektywne okoliczności mogą w niektórych sytuacjach usprawiedliwiać przekroczenie tych terminów. W takim wypadku dana sprawa jest szczególnie monitorowana w celu zapewnienia jej możliwie najbardziej sumiennego załatwienia, z uwzględnieniem jej szczególnych cech. Inne okoliczności – jak niewielka złożoność sprawy – mogą jednak uzasadniać jej zakończenie w terminie krótszym niż wynikający z danego harmonogramu.

Nawet jeżeli środki tego rodzaju zostały już niedawno wprowadzone, oba sądy będą mogły dodatkowo zastanowić się, w jaki sposób jeszcze bardziej udoskonalić harmonogramy stosownie do złożoności spraw lub dostosować monitorowanie w celu zapewnienia, by sprawy mniej złożone były kończone w jeszcze krótszych terminach..

Punkt 93

Prawdą jest, że najdłuższymi etapami w trakcie rozpatrywania sprawy są generalnie te, które następują po zakończeniu pisemnego etapu postępowania. Etapy te cechują się kolegialnością pracy sędziów (zob. pkt 46). Uwzględnienie różnych stanowisk wyrażanych przez członków składu orzekającego z pewnością wydłuża czas rozpoznawania sprawy. Ten proces dialektyczny, nierozłącznie związany z funkcją orzecniczą przewidzianą w statucie TSUE oraz w regulaminach postępowania, ma jednak fundamentalne znaczenie dla osiągnięcia kolegialnej decyzji wysokiej jakości.

TSUE stoi na stanowisku, że żądane dokumenty i informacje zostały udostępnione audytorom, z wyjątkiem tych, które były objęte tajemnicą narady. Udostępnione dokumenty i informacje pozwoliły audytorom na zidentyfikowanie w próbie 60 badanych spraw trzech głównych czynników wyjaśniających przekraczanie terminów przewidzianych w harmonogramach, którymi to czynnikami są: obciążenie członków pracą, złożoność spraw i brak dyspozycyjności referendarzy. Czynniki te są ściśle związane z kolegialnym charakterem pracy sędziów. Zarówno członkowie jak i ich referendarze poświęcają znaczną część swego czasu na udział w sprawach, w których konkretni członkowie nie zostali wyznaczeni jako sędzia sprawozdawca. Czas poświęcony na analizę tych akt z pozycji „członka składu” wiąże się bezpośrednio ze złożonością tych spraw.

Jeżeli brak dyspozycyjności referendarza wiąże się z nieobecnością, to w celu zminimalizowania jej wpływu podejmowane są środki, wśród których figurują – stosownie do charakteru i długości nieobecności – przydzielenie spraw innemu referendarzowi z danego gabinetu lub – w określonych warunkach regulaminowych – zatrudnienie na czas określony osoby na zastępstwo.

Punkt 95

Skuteczność każdego „case management” zależy od wydajnego systemu informacyjnego. TSUE przychylnie przyjmuje zalecenie Trybunału Obrachunkowego dotyczące utworzenia zintegrowanego systemu informatycznego, w którego rozwój instytucja włąda swój wysiłek już od wielu miesięcy.

Punkt 97

Zobacz pkt III.

Punkt 98

A. Mimo że Trybunał Sprawiedliwości i Sąd już obecnie stosują specyficzne harmonogramy dla różnych typów postępowań (zob. pkt 51-60) przyjmują one przychylnie zalecenie Trybunału Obrachunkowego dotyczące udoskonalenia tych harmonogramów z uwzględnieniem w większym stopniu specyfiki postępowań i złożoności spraw. Precyzyjne uwzględnienie rzeczywiście angażowanych zasobów będzie natomiast wymagało sporządzenia analizy dla potrzeb oceny, w jakim zakresie wprowadzenie systemu rozliczania wykorzystania zasobów pozwoliłoby na uzyskanie użytecznych w praktyce danych bez uszczerbku dla prawidłowego funkcjonowania sądów.

B. Oba sądy zbadają możliwość publikowania bardziej szczegółowych statystyk dotyczących czasu trwania postępowań.

C. Trybunał Sprawiedliwości i Sąd uwzględnią zalecenie Trybunału Obrachunkowego dotyczące bardziej elastycznego przydziału referendarzy do gabinetów.

D. TSUE przychyli się do zalecenia Trybunału Obrachunkowego zmierzającego do zwrócenia uwagi państw członkowskich na konieczność mianowania członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu w jak najkrótszych terminach w celu uniknięcia wszelkiego spowolnienia w rozpatrywaniu spraw z powodu odnowienia mandatu członków. TSUE kładzie nacisk na fakt, że stabilność składu Trybunału Sprawiedliwości i Sądu ma kluczowe znaczenie dla skutecznego wykonywania zadań powierzonych tym sądom w traktatach i podkreśla, że przedstawiciele rządów państw członkowskich są regularnie informowani o tych względach przy okazji częściowych odnowień.

E. Wybór języka narady jest uzależniony od pewnej liczby czynników i jest determinowany względami skuteczności. Sądy będą kontynuować refleksję na ten temat w ramach ich autonomii sądowej, z uwzględnieniem uwag przedłożonych przez Trybunał Obrachunkowy.

F. W ramach refleksji nad środkami technologii informacyjnej, którymi powinny dysponować sądy w krótkim i średnim okresie, TSUE rozpoczął refleksję nad systemami informacyjnymi i z aprobatą przyjmuje propozycję zbadania, a nawet wdrożenia, z uwzględnieniem specyfiki pracy orzeczniczej i cech charakterystycznych każdego z sądów, zintegrowanego systemu informatycznego.

Wydarzenie	Data
Początek prac	10.5.2016 r.
Oficjalne przekazanie wstępnej wersji przeglądu Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej	29.6.2017 r.
Przyjęcie przeglądu wyników po postępowaniu kontradiktoryjnym	5.9.2017 r.
Oficjalne odpowiedzi Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej otrzymane we wszystkich językach urzędowych	30.8.2017 r.

W ramach niniejszego przeglądu wyników Trybunał ocenił stosowane w TSUE procesy zarządzania sprawami, a w szczególności to, czy obowiązujące procedury sprzyjały efektywnemu rozpatrywaniu wniesionych spraw i czy można poprawić terminowość ich rozstrzygania.

W ostatnich latach TSUE kładzie większy nacisk na terminowość. Do końca 2016 r. osiągnięto postępy w zmniejszaniu znacznej liczby zaległych spraw przed Sądem.

W wyniku przeglądu stwierdzono, że w TSUE istnieje możliwość dalszej poprawy osiągniętych rezultatów. W tym celu należy rozważyć krok w kierunku bardziej aktywnego zarządzania poszczególnymi sprawami, wyznaczać terminy dostosowane do potrzeb i uwzględniać wykorzystywane zasoby ludzkie oraz podjąć inne działania mające na celu usprawnienie systemów zarządzania.

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Urząd Publikacji

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
12 rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Formularz kontaktowy: eca.europa.eu/pl/Pages/ContactForm.aspx

Strona internetowa: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Unia Europejska, 2017

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła. W celu wykorzystania lub powielenia zdjęć lub innych materiałów nieobjętych prawem autorskim Unii Europejskiej należy wystąpić o zgodę bezpośrednio do właścicieli praw autorskich.